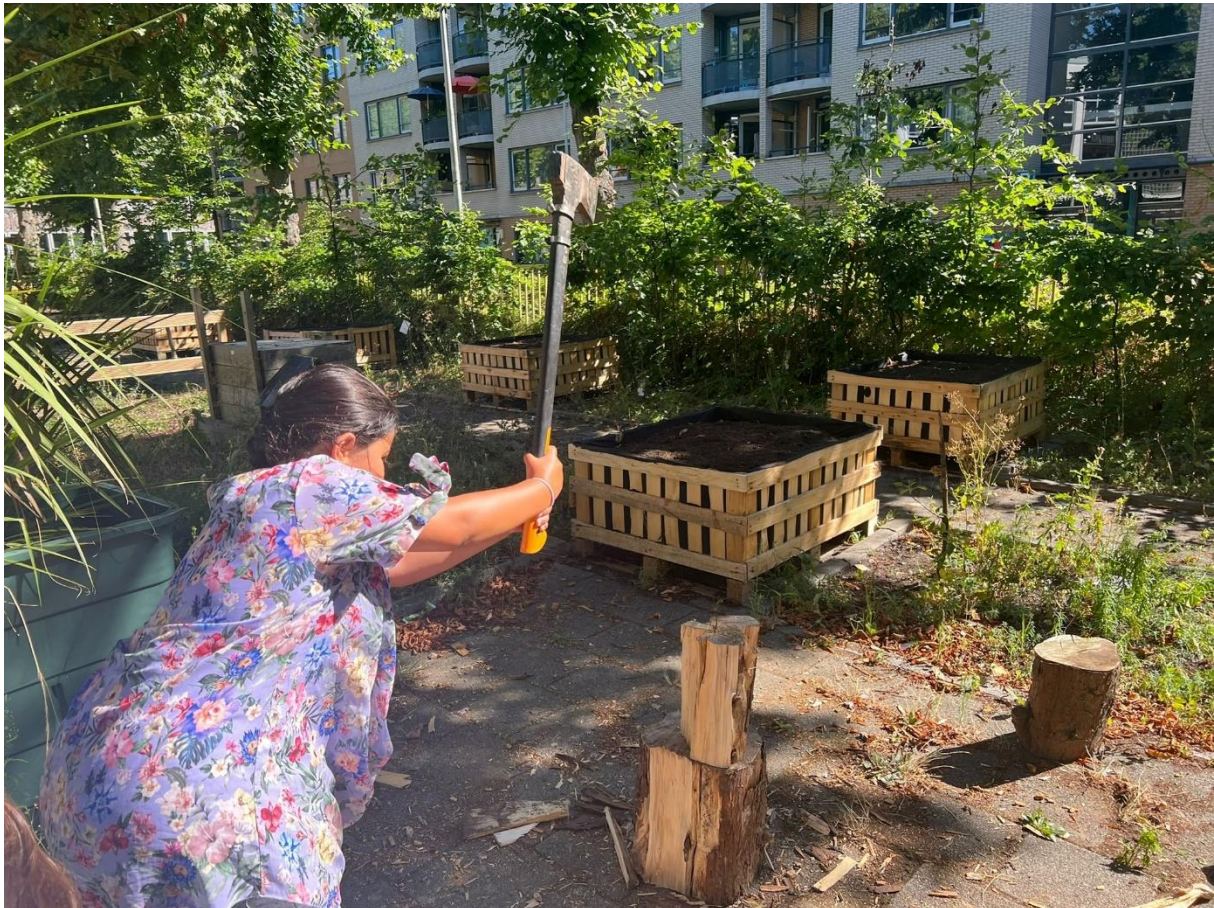

Programma 2023

Lokaal, Sociaal, Duurzaam.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Leeswijzer	6
Hoofdstuk 1. Kennismaken met Stichting Samenwonen-Samenleven	7
1.1. <i>SWSL als innovator en ondersteuner</i>	7
1.2. <i>B.O.S werkwijze en W.I.S. kernwaarden</i>	8
1.3. <i>A.B.C. Professionele houding</i>	10
1.4. <i>B.B.P: Burgerschap, Bondgenootschap, Partnerschap</i>	10
1.5. <i>Community Building volgens SWSL</i>	11
1.6. <i>Ontstaan en ontwikkeling in West</i>	14
Hoofdstuk 2. Programma stadsdeel Nieuw-West	16
2.1. <i>Commons Lab</i>	16
2.2. <i>Netwerk Informele Zorg</i>	20
2.3. <i>Mantelzorg</i>	21
2.4. <i>Platform Armen nemen het woord</i>	24
2.5. <i>Innovatie budget</i>	27
2.6. <i>Passie uren voor samenwerking en bondgenootschap</i>	27
2.6.1. <i>Vuilnisoproer</i>	28
2.6.2. <i>Coöperatie Samen aan de Slag</i>	28
2.6.3. <i>Energie Coöperatie Westerlicht</i>	30
Hoofdstuk 3. De Buurtzaak en programmering	32
3.1. <i>De Buurtzaak, Huis van de Wijk Slotervaart Noord</i>	32
3.1.1. <i>Introductie</i>	32
3.1.2. <i>Spelregels en openingstijden</i>	34
3.1.3. <i>Beheer en leermeester</i>	35
3.2. <i>Programmering Huis van de Wijk De Buurtzaak</i>	35
3.2.1. <i>Activering en participatie</i>	35
3.2.2. <i>Kunst- en cultuur</i>	37
3.2.3. <i>Samen Slotervaart Festival</i>	40
3.2.4. <i>Buurtrestaurant Nour</i>	41
3.2.5. <i>Wij Zijn de Wijk, buurtpanel Slotervaart Noord</i>	42
3.2.6. <i>Bewonersinitiatieven</i>	42
3.3. <i>Slotervaart programma</i>	43
3.3.1. <i>Introductie</i>	43
3.3.2. <i>Hulp in de Buurt (HiB)</i>	44
3.3.3. <i>Informeel Taalaanbod: 'Taal de Sociale Basis'</i>	46
3.3.4. <i>Samen Leren in de Wijk Slotervaart</i>	48
3.3.5. <i>Informatiekaravaan Gezondheid</i>	51
Hoofdstuk 4. Station Wildeman	53
4.1. <i>Introductie</i>	53
4.2. <i>Aan de slag in een bijzondere context</i>	54

4.3.	<i>Community Wealth building</i>	55
4.4.	<i>WeShare Coalitie</i>	55
4.5.	<i>Samen “stad maken”, social design</i>	57
4.6.	<i>Duurzame Banen Tuin</i>	57
4.7.	<i>Buurthuiskamer in Station Wildeman</i>	58
4.8.	<i>Activiteitenbudget</i>	58
4.9.	<i>Community Builder</i>	59
4.10.	<i>Beheer, spelregels en openingstijden</i>	59
4.10.1.	<i>PR en Promotie</i>	61

Voorwoord

De markteconomie was ooit een middel om de productie en distributie van goederen te organiseren. Vandaag regeert ze over de hele maatschappij. Vroeger was alles van waarde, naar het woord van dichter Lucebert, ook weerloos maar op een andere manier dan tegenwoordig. Vroeger ging het in politiek en pers, thuis en op straat veel meer over het 'zijn': groei van welzijn boven welvaart, een veilig leefmilieu, een betere toekomst voor allen, eerlijker delen en omkijken naar elkaar. Sinds een jaar of veertig gaat het steeds meer over een terugtrekkende overheid die bezuinigt en zo bijdraagt aan de groei van het 'hebben', waarin wordt gemeten wat iets kost, wat iets oplevert, wat de winst in tijd en geld is. Wat geen prijs heeft kun je niet hebben, bestaat niet of verdwijnt naar het tweede plan. Het gevolg van die omslag van 'zijn' naar 'hebben' voelen we aan den lijve, nu crises elkaar opvolgen als herfstdepressies en de politiek er naar kijkt als ganzen naar het onweer.

Dat krijg je ervan als je van de markt de maat der dingen maakt en daarvoor andere waarden dan geld verdienen als ballast wegkapt. Dan breng je nutsbedrijven op de markt, gooi je de woningmarkt open voor speculanten en vastgoedbeleggers en laat je verdienmodellen regeren in zorg, onderwijs, rechtspraak en bij de belastingdienst. Nu pas wordt in volle omvang duidelijk welk ragfijn weefsel die nadruk op het 'hebben' kapot gemaakt heeft: publieke bezorgdheid wordt niet meer omgezet in publieke verantwoordelijkheid, maar teruggebracht tot een privéaangelegenheid. Zoals bij de vergrijzing, die al een kwart eeuw geleden voorspeld werd, want als de babyboomers eenmaal met pensioen zouden gaan... De politiek besliste: ouderen moeten langer thuis blijven wonen, zo kunnen de hogere kosten van de bejaardenzorg opgevangen worden. Nu zijn de boomers met pensioen, maar is er ondertussen voor gezorgd dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen? Welnee, achter het motto 'ga voor eigen kracht, zeventig is het nieuwe vijftig, leve de participatiesamenleving!' zegt het marktdenken: zoek het zelf maar uit!

Dit Jaarplan van SW-SL laat zich lezen als een catalogus voor de drooglegging van het marktmoeras. In vergelijking met de vorige jaarplannen van SW-SL ligt de nadruk steeds meer op vergemeenschappelijking, door netwerken en coalities waarin praktijken van onderop vorm krijgen. Belangrijke steekwoorden daarbij zijn partnerships (tussen formeel en informeel, tussen straat en stadhuis, tussen trekkers en volgers) en outreachend (niet voor, maar samen met mensen die door armoede, onrecht, uitsluiting en eenzaamheid in de verdrukking zijn gekomen). De beschreven praktijken zijn het stadium van losse projecten ontstegen en hebben als noemer de omslag van 'hebben' naar 'zijn'. Ze keren het oude 'hebben' met zijn 'meten is weten' vanuit losse domeinen (werk etc.) de rug toe en richten zich op hoe het 'zijn', d.w.z. het leven van onderaf, beleefd wordt. Zo houden ze zicht op hoe alles met alles samenhangt. Dat vraagt andere organisatieprincipes, andere overlegstructuren, andere werkwijzen, die steunen op vertrouwen en liefde.

Martin Stam

Voorzitter bestuur Stichting Samenwonen-Samenleven

30 september 2022

Lokaal, Sociaal, Duurzaam

Voor u ligt het werkprogramma 2023 “Lokaal, Sociaal, Duurzaam” van stichting Samenwonen-Samenleven.

Als SWSL zijn we *lokaal* actief; we werken gebiedsgericht, samen met bewoners, bewonersinitiatieven en andere lokale partners. In het dagelijks leven van mensen komt alles bij elkaar: welzijn, gezondheid, werk, (betaalbaar en fijn) wonen, zorg om de ander, een schone en veilige woonomgeving, kunst en cultuur, vrije tijd en onderwijs. In ambtelijke taal: SWSL werkt integraal en overstijgt met haar manier van werken verschillende ambtelijke domeinen. Door lokaal actief te zijn, wil SWSL inzetten op het proces van “commoning” of met een ander woord “vergemeenschappelijken”. Op basis van gemeenschappelijke ambities en belangen stimuleren we samenwerking en via die samenwerkingen komen we tot een integrale aanpak om kansen in de wijk te verzilveren en kwesties te tackelen. Hierbij is “mede-eigenaarschap” van de kant van (georganiseerde) bewoners een speerpunt. Het gaat dan vooral ook om mede-eigenaarschap van de middelen waarmee alert en adequaat op urgenties en noden van die bewoners gereageerd kan worden. Collectieve belangenbehartiging van bewoners(groepen) is hierbij een belangrijk aandachtspunt voor SWSL.

“*Sociaal*” betekent voor SWSL in en voor alles inclusief. Iedereen wordt als deelnemer – participant – aangesproken. Er zijn in de programma’s van SWSL geen klanten en cliënten. “*Sociaal*” betekent ook “wederkerig”. De gemeenschap die we bouwen fungeert als springplank en vangnet voor die bewoners die – om welke reden dan ook – niet mee kunnen doen in de samenleving of op de arbeidsmarkt. Gemeenschappen bestaan bij gratie van de waarde van wederkerigheid. We delen onze expertise, netwerken, faciliteiten, kennis en ervaringen.

Duurzaamheid is een ander speerpunt van SWSL. We willen niet alleen investeren in duurzame energie initiatieven maar zetten ook in op – wat zo mooi heet – het verkleinen van onze ecologische voetafdruk. Onze inzet op duurzaamheid, meer concreet de energie transitie, combineren we weer met de lokale benadering en commoning. Dat werken we bijvoorbeeld uit in de strijd tegen energie armoede en het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt in de duurzaamheidsindustrie.

Leeswijzer

In Hoofdstuk 1 maakt u kennis met de organisatie. Haar werkwijze en de kernwaarden die centraal staan worden beschreven. Daarnaast leest u over hoe de organisatie aan gemeenschappen bouwt. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk besteden we aandacht aan haar ontstaan in stadsdeel West; daar waar SWSL als vrijwilligersinitiatief in 2004 een start heeft gekend.

In Hoofdstuk 2 presenteren we de programma's voor Stadsdeel Nieuw-West. SWSL is met het huis van de wijk De Buurtzaak niet alleen actief in Slotervaart. Onderhand is er een samenhangend programma ontwikkeld voor het hele stadsdeel. Zo begeleidt SWSL het Netwerk Informele Zorg, organiseert het Commons Lab, is ondersteuner van Energie Coöperatie Westerlicht en van Coöperatie Samen aan de Slag. Het tweede deel van dit hoofdstuk beschrijft programma's die niet beschikt zijn en met inzet van SWSL toch gesteund en verder ontwikkeld worden.

In Hoofdstuk 3 presenteren we het jaarprogramma van het Huis van de Wijk De Buurtzaak. Dit hoofdstuk hebben we opgeknipt in drie delen. In het eerste deel wat inleidende teksten op het Huis van de Wijk over spelregels en openingstijden. Het tweede deel beschrijft het programma van het Huis van de Wijk De Buurtzaak. Het derde deel gaat in op het programma voor Slotervaart breed.

Hoofdstuk 4 is geheel gewijd aan Station Wildeman.

Hoofdstuk 1. Kennismaken met Stichting Samenwonen-Samenleven

1.1. SWSL als innovator en ondersteuner

Als een ding opvalt bij SWSL dan is het wel haar innovatieve rol in sociaal werk. In het dagelijkse uitvoerende werk is de organisatie voortdurend alert op mogelijkheden tot samenwerking en verbinding tussen bewonersinitiatieven, hun allianties en netwerken. Daarbij zet SWSL ook in op partnerschap tussen al deze initiatieven en netwerken onderling, én op partnerschap tussen die netwerken en de ambtelijk-bestuurlijke organisatie. Hiermee bouwen we voortdurend aan een solidariserende sociale infrastructuur in gemeenschappen en wijken.

In de verbindingen die hierbij tot stand komen ontwikkelen zich nieuwe werkvormen en praktijken, veelal op basis van gedeelde waarden, interesses, ambities en belangen. Die verbindingen zijn altijd domein-overstijgend. In de uitvoering van ons programma is daarom ruimte ingebouwd voor het traceren van *kansen op verbinding*: hoe en met wat we proactief kunnen anticiperen op urgente kwesties van bewoners en het stadsdeel. Steevast verricht SWSL bovenop het overeengekomen activiteitenprogramma extra inspanningen. Het gaat dan om initiatieven die niet “beschikt” zijn en waarvoor veelal – in de ontwikkel- en startfase – geen budgetten beschikbaar zijn gesteld. Enkele voorbeelden van die ontwikkelroute:

- In 2020 is de “Vuilnisoproer” ontstaan: een stadsdeel breed netwerk van bewonersinitiatieven op ‘schoon, heel en veilig’. Uit eigen vermogen en niet zelden met “passie uren” van teamleden van SWSL werd dit initiatief ontwikkeld en uitgevoerd.
- Ook in 2020 is het initiatief “Samen leren in de wijk” geïnitieerd: een samenwerkingsverband tussen wijkpartners en drie basisscholen in Slotervaart.
- Al wat langer geleden zijn Energie Coöperatie Westerlicht (2019) en het Netwerk Informele Zorg (2017) ontwikkeld.
- Van heel recente datum is onze inzet – samen met collega community builders – om een dialoog met het Masterplan Nieuw-West team te organiseren over het thema “bewonersbetrokkenheid”. Deze inzet heeft geresulteerd in een breed gedragen voorstel aan het team van Samir Bashara over hoe bewonersbetrokkenheid op verschillende doorbraakthema’s handen en voeten kan krijgen. En passant hebben deze inspanningen een structuur van verbinding opgeleverd en een netwerk van community initiatieven – een netwerk waarin bewonersinitiatieven, netwerken en allianties afstemmen en samenwerkingen verkennen en realiseren onder de naam “Kracht van Nieuw West”.

De Vuilnisoproer, Westerlicht, Netwerk Informele Zorg en Samen leren in de wijk zijn – na bewezen resultaten, meerwaarde en impact – doorgesloopt tot structurele initiatieven met cofinanciering van de kant van het stadsdeel of andere partners. Andere innovatie initiatieven vinden – gelukkig maar – in de ontwikkel- en opstartfase wel cofinanciering. Bijvoorbeeld het Informele Taalinitiatief Slotervaart of de Coöperatie Samen aan de Slag. Deze laatste is een samenwerking van zeven

wijkorganisaties in Slotervaart die met steun van WPI – Werk Participatie en Inkomen – in de vorm van een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) tot stand is gekomen.

Innovatie vindt vooral plaats daar waar structuren en (uitvoering van) beleid sociale uitsluiting veroorzaken. Of waarmee collectieve belangen van bewoners(groepen/initiatieven) worden geschaad en/of ondermijnd. Het gaat hierbij vooral om systemische effecten. Innovatie doe je niet achter je bureau. Innoveren in het sociale domein doe je als je met de poten in de modder staat. Door je te verbinden met bewoners en hun initiatieven. Door relaties aan te gaan waarin – van onze kant – consistentie en betrouwbaarheid wordt betracht. Maar bovenal door solidariteit te betrachten. In de praktijk betekent dit oprechte belangstelling voor de ander en het vermogen om van de ander te leren en jouw expertise, kennis, ervaring, faciliteiten en netwerken te delen. Niet zelden fungeert SWSL dan ook als meedenker en ondersteuner om een kwestie te helpen tackelen.

Innovatie doe je ook niet alleen met initiatieven in wijken en gemeenschappen. Partnerschap met de ambtelijk-bestuurlijke organisaties is vaak een voorwaarde om innovatieve initiatieven ook te kunnen borgen. Dat is waarom SWSL voortdurend alert is hoe in nieuwe initiatieven het partnerschap met het stadsdeel, de stad en haar programma's verder ontwikkeld kan worden. Daarin schroomt SWSL niet om te benoemen wat dat partnerschap in de weg staat en met concrete voorstellen te komen.

Vernieuwing in werkvormen, organisatie, initiatieven en programma bereiken we niet door op gebaande paden te blijven. Innovatie vergt moed en lef om out of the box te denken en te handelen. Het kan zijn dat we in dat out-of-the-box denken en handelen kritisch zijn over voorzieningen, onderdelen van het beleid en/of praktijken, organisaties, instellingen of bewonersinitiatieven. Dat is een prijs die bij een innoverende organisatie hoort. Het is even niet anders. Evenwel bemerken we dat de rol van SWSL als innovator breed wordt gedeeld, juist vanwege de coherentie en consistente aanpak in vernieuwende initiatieven.

Vernieuwing wordt door SWSL niet ingezet vanwege de vernieuwing of om – een additionele – subsidiemogelijkheid te benutten. Innovatie staat bij SWSL altijd in het teken van het (helpen) initiëren en (verder) ontwikkelen van wat “sociale infrastructuur” wordt genoemd. Bij SWSL is innovatie een deel van de dagelijkse praktijk van community building.

1.2. B.O.S werkwijze en W.I.S. kernwaarden

De werkwijzen en werkvormen die SWSL hanteert garanderen dat activiteiten en programma's met inzichten, kennis en expertise vanuit de leefwereld van groepen bewoners worden georganiseerd en uitgevoerd. Voor SWSL zijn bewoners en hun initiatieven de ontwikkelaars en regisseurs van deze activiteiten en programma's. De werkwijze die SWSL hierbij hanteert wordt de B.O.S. werkwijze genoemd. B.O.S. staat voor: van Binnenuit, van Onderop en Samen. Dit houdt onder andere in dat afzonderlijke initiatieven in wijken en individuele ambities onder bewoners – waar mogelijk – in collectieve verbanden worden samengebracht.

De B.O.S werkwijze is een waarden gestuurde werkwijze. SWSL hanteert hierbij drie kernwaarden, namelijk die van wederkerigheid, inclusiviteit en solidariteit.

De kernwaarde van *wederkerigheid* is een aanjager van emancipatie, het verbindt belangen, ambities, interesses en praktijken van verschillende stakeholders in de wijk of op een thema.

Daarmee draagt het bij aan community building en stimuleert het bovendien synergie tussen verschillende praktijken op het gebied van welzijn, zorg, burgerparticipatie, huisvesting, groenvoorziening, kunst en cultuur, vrije tijd en werk, duurzaamheid en circulaire economie.

Op de locaties van SWSL en in de programmering worden bewoners en andere partners uitgenodigd – als zij gebruik maken van voorzieningen en faciliteiten – op hun beurt weer anderen in staat te stellen gebruik te maken van hun kennis, expertise, talenten, netwerken, m2 etc. Door te werken met de kernwaarde van wederkerigheid komen talenten en vaardigheden beschikbaar voor een collectief belang, waar mensen die afstand ervaren tot de samenleving of de arbeidsmarkt zich aan optrekken.

Wederkerigheid biedt de mogelijkheid om talenten, expertises, faciliteiten en voorzieningen meervoudig te gebruiken. SWSL spreekt in dit verband van de “omgekeerde Matroesjka”. Normaliter zit in het Russische Matroesjka poppetje een kleiner poppetje en daarin nog een kleinere. Bij de “omgekeerde Matroesjka” halen we een groter poppetje uit een kleinere. Door met een eenvoudige activiteit te starten worden talenten, expertises, ambities en interesses geprikkeld, gewaardeerd en benut, en ontwikkelen deze zich. Met hernieuwde energie en inzichten kunnen vervolgens samen nieuwe activiteiten worden ontwikkeld. Door verschillende activiteiten van verschillende partners bij elkaar te brengen, maken deze partners onderling kennis en voor je het weet is er een nieuw initiatief geboren: bijvoorbeeld een initiatief zoals “Coöperatie Samen aan de Slag”.

Meervoudig gebruik van talenten, expertises, faciliteiten en voorzieningen is in de leefwereld van groepen bewoners een vanzelfsprekendheid. Evenwel is het ‘sociale domein’ niet zo ingericht. In de systeemwereld is alles beschoot. Zo hebben we een aparte faciliteit en voorziening voor kunst en cultuur, onderwijs, welzijn, burgerparticipatie, zorg, groenvoorziening, veiligheid, jongeren, ouderen, etc. De activiteiten en programma’s in dit systeem zijn daarom strak ingekaderd en sterk gefragmenteerd. Daarmee worden helaas ook de talenten, expertises, belangen en interesses van mensen waarop een beroep wordt gedaan gefragmenteerd.

Inclusiviteit is de tweede waarde waarop de werkwijze van SWSL is gebaseerd. In alles bewaakt SWSL inclusiviteit. Het gaat hierbij om het zo inrichten van activiteiten en programma’s dat ook mensen die – om welke reden dan ook – niet of in geringe mate deelnemen aan de samenleving, zich welkom voelen en uitgenodigd weten deel te nemen. Niet als klant of cliënt, maar als gewaardeerde deelnemer. De hobbels die bewoners ervaren om deel uit te maken van een initiatief of deel te nemen aan een activiteit worden geslecht. Ook bewoners die om hulp vragen – bijvoorbeeld via de Hulp in de Buurt – worden als deelnemer en participant – aangesproken. Ook deze deelnemers worden uitgenodigd na te gaan wat zij in wederkerigheid een ander kunnen aanreiken.

Solidariteit is de derde waarde die SWSL hanteert. Vaak wordt gerept over zelfredzaamheid, maar niet bij SWSL. Vanuit de waarde van solidariteit spreekt SWSL van “samenredzaamheid”. Hoewel de individuele autonomie van eenieder een groot goed is, wordt ieder mens in een solidariserend collectief sterker, leuker, vrolijker, vindingrijker, enthousiaster en zelfredzamer.

Met de B.O.S werkwijze en de daaraan ten grondslag liggende waarden van wederkerigheid, inclusiviteit en solidariteit streeft SWSL naar de emancipatie van de burger in een gemeenschappelijk verband. De burger wordt door het “systeem” en de wijze waarop faciliteiten en voorzieningen zijn

ingericht en worden aangestuurd, niet zelden gedegradeerd tot klant. In plaats van klanten en cliënten ziet SWSL in de wijkbewoners, burgers en deelnemers. In plaats van beschotte voorzieningen ziet SWSL een sociale infrastructuur van wijk- en buurtgemeenschappen op basis van gedeelde waarden, belangen en interesses. De kernwaarden zijn aanjagers van actief burgerschap, bondgenootschap en partnerschap. Met deze waarden kunnen we omslagen maken van de bewoner als klant naar burger, de concurrent in het maatschappelijk middenveld naar bondgenoot en van een top-down werkende overheid naar een overheid die partner is en haar wantrouwen en controle zucht inruilt voor vertrouwen en samenwerking als partners.

1.3. A.B.C. Professionele houding

ABC staat voor het activisme, de betrouwbaarheid en de consistentie die SWSL nastreeft, in woord en daad. Soms is het urgent en noodzakelijk om een punt te maken en in actie te komen of zelfs een ultimatum te stellen om beweging op gang te brengen of iets los te krijgen. Zo kan het zijn dat SWSL samen met bewoners demonstratieve optochten organiseert om onderhandelingen, dialogen en samenspraken weer vlot te trekken, of om collectieve belangen van bewoners te verdedigen. Ons activisme heeft echter altijd een doel en is gericht op in gesprek en dialoog te blijven.

Betrouwbaarheid is belangrijk om uit te spreken maar moet vooral in praktijk gebracht worden. Dit doet SWSL door afspraken na te komen, de waarden die we voorstaan te praktiseren en transparant te zijn in de onvolkomenheden in de organisatie en de fouten die we maken. Betrouwbaarheid betekent niet dat het gelijk aan onze kant staat. Ook SWSL betaalt leergeld en heeft nog veel te leren. De kern hierbij is: doen wat je zegt, zeggen wat je doet.

Consistentie is een ander element van onze houding. Niet zwabberen, maar helderheid bieden op het hoe, met wie, met wat en waarom. Consistent zijn in ons werk is soms lastig omdat we ons richten op de leefwereld van bewoners, die is nogal onderhevig aan verandering. Maar juist daarom zo belangrijk. Onze focus op actief burgerschap, bondgenootschap in het maatschappelijk middenveld en partnerschap met de overheid staan hierbij centraal.

1.4. B.B.P: Burgerschap, Bondgenootschap, Partnerschap

SWSL zet in op een brede cultuurkanteling.

Bewoners verleiden en stellen we in staat om het cynisme en argwaan te laten varen, en eigenaarschap en medezeggenschap over leven en leefomgeving (her)pakken. Om dit te kunnen bereiken, zijn bondgenoten nodig (in het maatschappelijk middenveld) en partners bij de lokale overheid. Het is daarom dat SWSL op drie borden tegelijkertijd aan het schakelen is: bewoners meekrijgen als actieve burger, initiatieven en organisaties in het maatschappelijk middenveld samenbrengen als bondgenoten en de overheid aansporen partnerschap te betrachten bij burgers en initiatieven/organisaties in het maatschappelijk middenveld.

Initiatieven en programma's van SWSL, zoals Samen leren in de wijk, WeShare Coalitie, Vuilnisoproer, Netwerk informele zorg, Netwerk Bewonersinitiatieven duurzaamheid en 'Kracht van Nieuw West' moeten in dat licht gezien worden. In deze initiatieven en programma's werken we – procesmatig –

aan het stimuleren van actief burgerschap, bondgenootschap in de sociale basis en partnerschap met de overheid en haar programma's.

De succesfactoren zijn daarbij:

- Initiatieven en organisaties in het maatschappelijk middenveld die als bondgenoten samenwerken op basis van een gemeenschappelijk agenda (en elkaar vertrouwen) stimuleren bewoners in actief burgerschap. Maatschappelijke en andere initiatieven die elkaar als concurrent ervaren – want botsende belangen – stimuleren bewoners in klantgedrag.
- In de samenwerking als bondgenoten op basis van gemeenschappelijke agenda en wederzijdse vertrouwen, is het delen essentieel. Als bondgenoten deel je kennis, netwerken, frustraties, budgetten, voorzieningen en faciliteiten. Het zal iedereen duidelijk zijn dat samenwerken door te delen niet vanzelfsprekend is.
- Om bewoners te stimuleren actief burgerschap te (her)pakken en constructieve samenwerking in het maatschappelijk middenveld te bevorderen, is een lokale overheid nodig als partner van bewoners(initiatieven) en van initiatieven en organisaties in het maatschappelijk middenveld.

1.5. Community Building volgens SWSL

SWSL is niet altijd een even makkelijke partner voor ambtenaren, bestuurders of professionals en ook niet altijd even makkelijk voor bewoners en lokale bewonersinitiatieven. Bewoners die hun burgerschap herpakken nemen geen genoegen met een rol als klant. Klanten hebben de neiging te consumeren en slachtoffergedrag te tonen. Vanuit de waarden beschreven in §1.1 nodigen we bewoners uit verantwoordelijkheid te pakken voor het behartigen van collectieve belangen en interesses. Het kan dus zijn dat SWSL ook aan bewoners “nee” verkoopt. Evenwel blijven we ook met bewoners aan wie SWSL “nee” verkoopt in dialoog en altijd in de modus ervaringen en kennis te delen.

Voor professionals van partnerinstellingen op het gebied van bijvoorbeeld zorg, onderwijs, maatschappelijk werk en ouderenzorg is SWSL ook niet altijd een even makkelijke partner. Immers, de organisatie is – zonder dogmatisch te zijn – fel in haar kritiek als het om een top down benadering gaat waarin partnerschap niet in praktijk wordt gebracht. Ook als bezoekers en gebruikers van voorzieningen worden aangesproken als klant of cliënt kan op kritiek van de kant van SWSL stuiten.

Voor ambtenaren en bestuurders zijn we zeker lastig, vooral op momenten waarop de relationele logica – van vertrouwen en bondgenootschap – van waaruit SWSL werkt botst met de systeemlogica van afrekenen, controle en doelmatigheid. De loyaliteit van SWSL gaat uit naar de altijd ontwikkelende agenda van de leefwerelden van groepen bewoners en wijkpartners. Daarin is SWSL consistent en koersvast.

Als community building organisatie staat SWSL midden in gemeenschappen en buurten. Collega's bezoeken de pronkkamers waar de kansen zijn uitgestald maar ook de kelders waar onvolkomenheden, risico's en misstanden van achterstelling zich opstapelen. Kortom, als organisatie komt SWSL in contact met al het mooie wat in gemeenschappen en wijken beschikbaar is, maar treft ook het zorgwekkende en het schadelijke zoals eenzaamheid, armoede en uitsluitings- en achterstellingsmechanismes die achter de precare situatie waarin mensen proberen te overleven schuilgaan. Hierbij worden belangen van bewoners verwaarloosd. Werken in het sociale domein als

community builder is daarmee ook werken aan rechtvaardigheid, de sociaal werker bij SWSL is dan niet alleen een community builder maar ook een activist.

Hoe kritisch en lastig SWSL ook is, de insteek van dit kritiek (en incidenteel van activisme) is altijd constructief. Naar bewoners, collega's in het maatschappelijk middenveld en de ambtelijk-bestuurlijke organisatie treden we op als bondgenoot en partner.

De constructief-kritische insteek van SWSL heeft alles te maken met hoe SWSL teamleden in de werkelijkheid van alledag bouwen aan gemeenschappen en daarmee processen van ver-ge-meen-schappelijk faciliteren en inrichten. Bij community building onderscheidt SWSL processen die soms achter elkaar maar meestal door elkaar heen lopen. In het kort onderscheidt SWSL zes processen in community building:

Op de eerste plaats gaat het om het **constant signaleren** van kwesties en kansen: dat wat verbindt en dat wat verdeelt, wat de noden zijn, de ambities op een thema of in een gemeenschap en/of buurt, wat insluit en wat uitsluit. Deze signalen worden gebundeld en in samenspraak met onze partners (bewoners, collega professionals, ambtenaren, migrantenorganisaties en initiatieven) reflecteren we hierop. Niet zelden hebben we structuren ingericht waar we deze signalen inbrengen: bijvoorbeeld bij de WeShare Coalitie in Osdorp, het Vuilnisoproer netwerk en het Netwerk Informele Zorg. Daarnaast worden deze signalen bij collega community builders en het gebiedsteam van het stadsdeel ingebracht.

Ten tweede zetten we in op **ageren**. Dat gaat onder andere over ervaren dat bewoners mede-eigenaar van een probleem kunnen zijn maar tegelijkertijd ook mede-eigenaar van de oplossing. Om tot die oplossingen te komen wordt SWSL constant geïnspireerd door de praktijken uit de wijken waarin we werken. We leren van de wijsheid, ervaringen en inzichten van de initiatieven die betrokken zijn maar ook van initiatieven buiten ons stadsdeel.

Daarnaast willen we ook anderen **inspireren**: in het proces van community building door een cultuur te promoten waarin het vanzelfsprekend is dat we (onze kennis, tijd, aandacht, faciliteiten, voorzieningen, praktijklessen, werkvormen, netwerken en toegang tot financiële bronnen) **delen**. Door een cultuur en praktijk van delen te stimuleren bouwen we aan onderlinge en wederzijdse inspiratie en houden daarmee gebundelde, verbindende en commoning initiatieven vitaal.

Faciliteren is daarnaast een belangrijk onderdeel van community building voor SWSL. SWSL heeft relatief veel mogelijkheden aan vierkante meters en daarbij behorende voorzieningen. Deze worden in het proces van vergemeenschappelijken benut. Het faciliteren kan ook gaan om de expertise van voorzitterschap en de daarbij behorende backoffice en coördinatie van een initiatief (tijdelijk) ter beschikking te stellen. Of overdracht van expertise (werkprogramma ontwikkelen, subsidie aanvragen indienen, financiële organisatie inrichten). Niet zelden fungeert SWSL als sponsor van initiatieven, bijvoorbeeld door initiatieven te ondersteunen in de organisatie opbouw en financiën maar ook door huisvesting op onze locatie mogelijk te maken. In geval SWSL niet zelf de benodigde faciliteiten, voorzieningen en/of expertise, tijd en capaciteit beschikbaar heeft dan tracht SWSL deze in haar netwerken van externe partners te mobiliseren en te koppelen aan een bewust en specifiek initiatief.

Soms is er wat peper nodig en vergt community building consistente en betrouwbare actie. Vanuit SWSL spreken we van **'activeren'**. Vaak is daarvoor heel weinig nodig omdat bondgenoten elkaars inspiratie zijn en elkaar daarmee activeren.

Maar soms is vanuit SWSL een activerende inzet nodig, door bijvoorbeeld korte lange termijn perspectieven met elkaar te verbinden om uit de 'waan van de dag' te komen. Het verbinden van de huidige praktijk met een lange termijn perspectief blijkt vaak een aanjager te zijn. Een inzet om al die kennis en ervaring te **collectiveren** hoort daarmee ook bij community building. Door in een buurt, gemeenschap of op een thema ervaringen te bundelen, collectiveren we praktische expertise en groeit herkenning dat praktijken overlappen of de een baat heeft bij de praktijklessen van de ander. Door praktijken en de daarbij onderliggende ambities, belangen en doelstellingen te bundelen wordt een verkenningstocht ingezet op wat er gemeenschappelijk is.

Tenslotte meent SWSL dat het bevorderen van het bondgenootschappelijke een onderdeel is van community building. **'Solidariseren'** noemt de organisatie dat. Een kwestie van een partner tijdens het bouwen aan gemeenschappelijkheid ervaart SWSL als haar eigen kwestie. Die partner helpen de kwestie te tackelen – of juist een kans te verzilveren – is daarom integraal onderdeel van community building. Zonder bondgenootschap en solidariteit geen vitaal en inspirerend proces van community building. SWSL tracht daarin een betrouwbare bondgenoot te zijn, niet alleen in goede tijden waarin de subsidiegelden tegen de plinten op klotsen maar juist ook in tijden van schaarste. In onderstaand schema vatten we het nog een keer samen:

Ver-ge-meen-schappelijken	Hoe
1. Signaleren en bundelen	Leergierig, nieuwsgierig, bescheiden, delen van signalen, reflectie en verkenning hoe kansen verzilverd worden en kwesties getackeld in buurt, op thema en in gemeenschap.
2. Ageren	Kritisch, actiemiddelen verwerven om te interveniëren in praktijken en beleid.
3. Inspireren door te delen	Cultuur van delen bevorderen; delen van wijsheden en praktijken voor onderlinge en wederzijdse inspiratie; praktijken en expertise van elders invliegen/mobiliseren, structurele reflectie op praktijk (bijvoorbeeld Commons Lab).
4. Faciliteren	Met tijd, ruimte, kennis en netwerk, vertrouwen uitlenen, ervaringsdeskundigheid delen, door proces en projectbegeleiding.
5. Activeren	Empoweren, gelijkwaardigheid als vorm van wederkerigheid, communicatie, actievormen en actiemiddelen mobiliseren om in knellende praktijken en beleid effectief te kunnen interveniëren.
6. Collectiveren, vergemeenschappelijken	Met behoud van eigenheid tot een gemeenschappelijkheid komen (interesse, belang, doel, ambitie), praktijk en kennis delen, wederkerigheid, 1+1=3, bondgenootschap, gemeenschappelijk doel (actieplan).
7. Solidariseren	Eigenbelang in het gemeenschappelijk herkennen, bondgenootschappelijke verantwoordelijkheid, gezamenlijk taal, de kwesties van de ander helpen tackelen, de kansen van anderen in het collectief helpen verzilveren.

1.6. Ontstaan en ontwikkeling in West

Eind 2003 is in de toenmalige stadsdelen Bos en Lommer, de Baarsjes en Slotervaart door bewoners het initiatief genomen tot “Samenwonen-Samenleven”. Het was de tijd van alle hectiek rondom de moord op Theo van Gogh. Doel van het initiatief was om bij te dragen aan wat nu “de inclusieve stad” heet. Een praktisch én lerend initiatief waarin ervaringen van bewoners op sociale actie in buurt en gemeenschap werden gebundeld. Een coalitie van sociale vermogensfondsen is een samenwerking aangegaan met “Samenwonen-Samenleven” onder voorwaarde dat SWSL zes jaar de tijd zou krijgen ter ontwikkeling van werkvormen en methodieken. Die samenwerking heeft SWSL in de gelegenheid gesteld om met bewoners in buurten en gemeenschappen werkvormen te ontwikkelen zonder een beroep te doen op subsidiering van de lokale overheid. Zonder zich zorgen hoeven te maken over de agenda van de lokale overheid die altijd verborgen zit in een subsidieregeling kon SWSL die zes jaar – samen met actieve bewoners en hun initiatieven – werkvormen van community building ontwikkelen.

In deze eerste zes jaar zijn op enkele hoofdthema’s ingezet. Op de eerste plaats bleek al snel dat er alom behoefte was aan wat ‘capacity building’ werd genoemd: het (onder)steunen van bewonersinitiatieven, gemeenschaps- en buurtstructuren waarin deze bewoners samen op trekken als bondgenoten. Uit die tijd dateren ook de vele trainingen en cursussen voor zogenaamde zorgvrijwilligers (informele zorg), projectontwikkeling en fondsenwerving. Ook zijn vanaf 2006 in verschillende stadsdelen zogenaamde “Onmisbare schakel” conferenties georganiseerd. Hier werd de maatschappelijke meerwaarde van informele zorg initiatieven toegelicht en werden reguliere zorg- en dienstverleningsorganisaties uitgenodigd om vormen van afstemming en samenwerking op basis van complementariteit te realiseren met ‘informeel’. Anno 2023, met de inrichting van de Buurtteams in de stad, is dat actueler dan ooit.

In 2010 is in opdracht van de toenmalige Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling een onderzoek uitgevoerd, gericht op interne en onderlinge samenwerking van vrouweninitiatieven op basis van wederkerigheid. Het succes van dit onderzoek heeft de fondsen die in 2004 als financiers en mede-eigenaren van SWSL fungeerden geïnspireerd tot een proces van verzelfstandiging. Op 11 maart 2011 is – in de theaterzaal van Podium Mozaïek – stichting Samenwonen-Samenleven gelanceerd en haar werkmethode boek gepresenteerd, “Van Klacht naar Kracht”.

In 2011 werd de organisatie meteen uitgenodigd plannen in te dienen voor de programmering van een of meerdere Huizen van de Wijk in Nieuw-West. Omdat SWSL al actief was in Slotervaart is gekozen voor het indienen van een programma in Slotervaart Noord. Met een beschikking kon SWSL in 2012 een start maken met De Buurtzaak. Anders dan andere beheerders/programmeurs van Huizen van de Wijk heeft SWSL van meet af aan gekozen om “informele zorg” een integraal onderdeel van de programmering te laten zijn. Maar ook om de kernwaarden inclusiviteit, wederkerigheid en solidariteit als speerpunten in te zetten in alles wat we doen. Medio 2013 werd bekend dat de basisschool Ru Paré aan de Chris Lebeustraart in 2014 naar een nieuwbouwlocatie zou verhuizen. Precies op het moment dat binnen SWSL het gesprek werd gevoerd hoe we als organisatie konden voorkomen dat we – in geval de lokale overheid de stekker uit de subsidieregeling trekt – zouden moeten bekennen dat we slechts passanten in de wijk waren. Maar vooral en bovenal ging het gesprek over een integrale en domein-overstijgende aanpak door kunst en cultuur, zorg en welzijn, sport en spel, participatie en dagbesteding in één huis – community –

samen te brengen en van daaruit effectiever en met meer (maatschappelijke) impact expertises, netwerken, voorzieningen en faciliteiten te benutten. De “claim” op het voormalige schoolgebouw werd indertijd alert door afdeling Vastgoed opgepakt met een uitnodiging om een businessplan te ontwikkelen en voor te leggen. In amper een half jaar tijd is niet alleen een businessplan en een huurovereenkomst met afdeling Vastgoed van de Gemeente Amsterdam gerealiseerd. Ook is er – op verzoek van het stadsdeel – een schetsontwerp voor een transformatie van het oude schoolgebouw gemaakt waar partners in de wijk Slotervaart Noord tijdens zogenaamde ontwerp workshops een bijdrage aan hebben geleverd.

Op 12 december 2014 is de Ru Paré Community feestelijk geopend. Toen moest de verbouwing en het wegwerken van achterstallig onderhoud van ruim 20 jaar nog beginnen. Terwijl het gebouw in gebruik werd genomen, is de verbouwing gestart en afgerond in 2017. Sindsdien is Ru Paré Community een voorbeeld en inspiratiebron in de stad; een aantrekkelijke locatie voor verschillende soorten activiteiten en een laboratorium waar menig initiatief is geboren.

In 2019 is SWSL door stadsdeel Nieuw-West gevraagd een tweede locatie te transformeren in een multifunctionele community met verschillende voorzieningen en daarmee een impact te realiseren voor de buurt en haar bewoners. In september 2020 is een huurovereenkomst met Vastgoed gesloten voor het gebouw in de Wildemanbuurt. Sindsdien zijn de voorbereidingen gaande voor een grootschalige verbouwing en werkt SWSL aan een integrale programmering in Station Wildeman.

Naast de inzet in stadsdeel Nieuw-West sinds 2004 heeft de organisatie ook haar commitment naar andere initiatieven in de stad gekopieerd. Werkvormen, expertise, plannen van aanpak en handleidingen zijn gedeeld met onder andere initiatieven in Noord, Oost en Zuidoost.

Veel succesvolle werkvormen en methodieken die breed in de stad zijn gedeeld hebben hun oorsprong in het stadsdeel West. Zo zijn de begrippen “informele zorg” en “vertrouwenspersonen” door SWSL samen met bewoners en bewonersinitiatieven begin deze eeuw in West ontwikkeld. Ook de relatie “informeel-regulier” is sinds 2006 in West een belangrijk onderwerp. De aandacht voor vrijwilligersorganisaties als onmisbare schakels in de sociale basis omdat die als vangnet en springplank fungeren voor mensen met afstand tot de samenleving is door SWSL in 2004 in het stadsdeel West gestart met de eerste – jaarlijks terugkerende – dag voor vrijwilligers.

De ambtelijk bestuurlijke organisatie van het stadsdeel West heeft in haar wijsheid besloten de relatie met SWSL te beëindigen. Dit door de subsidie relatie met ingang van 01.01 2023 stop te zetten.

Natuurlijk betreuren we het besluit van het stadsdeel West. Kennelijk heeft SWSL West de ambtenaren en bestuurders niet kunnen overtuigen van de meerwaarde van de inzet van SWSL. Het zij zo. Evenwel zijn we niet met ambtenaren en evenmin met bestuurders getrouwd. SWSL werkt niet voor ambtenaren en bestuurders, maar met en voor de bewoners van het stadsdeel. Dat blijven we doen, ook in 2023, ondanks het beëindigen van de subsidierelatie.

Hoofdstuk 2. Programma stadsdeel Nieuw-West

Een aantal stadsdeelbrede innovatieve initiatieven die bijdragen aan het verstevigen van die sociale infrastructuur (zie hoofdstuk 1) worden gesteund door partnerschap van de kant van het stadsdeel. Het Netwerk Informele Zorg, Samen Leren in de Wijk, Commons Lab, Mantelzorg en het Platform Armen nemen het Woord zijn hier mooie voorbeelden van. Voor 2023 doet SWSL voor deze initiatieven – zoals in de afgelopen jaren – een beroep op budgetten van de sociale basis. Hierna bespreken we de hierboven genoemde initiatieven.

2.1. Commons Lab

In het najaar van 2018 is SWSL een nieuw programma gestart: Commons Lab. Een initiatief waarin we de gedachten en de praktijk van “commoning” bij elkaar brengen. Commons kan een krachtige reactie vormen tegen de destructieve vormen van uitsluiting (privatisering) en een alternatief perspectief bieden voor een inclusieve, rechtvaardige, gemeenschappelijke, solidaire en circulaire samenleving. Dat zichtbaar maken – en tegelijkertijd handelingsperspectief bieden - is een van de ambities van de Common Labs.

Ergens halverwege het jaar 2019, nadat gebleken was dat het “Lab” een behoefte vervulde en meerwaarde bracht, is een beroep gedaan op het stadsdeel voor cofinanciering. Dit beroep is toen en de jaren erna gehonoreerd. In een Lab komen geïnteresseerden in, denkers over, ontwikkelaars en uitvoerders van commons praktijken en community building-initiatieven bijeen. Om samen te reflecteren op de praktijk maar ook om samen bij te dragen aan theorievorming rond het fenomeen “commons” en “commoning”. Door “commoning” versterk je het (mede-)eigenaarschap van hulpbronnen onder bewoners. In de afgelopen jaren is het Commons Lab een kraamkamer geweest van vernieuwende initiatieven en heeft het bijgedragen aan de vitaliteit van de sociale infrastructuur in Nieuw-West. Er ontstaat een sociale infrastructuur waarin bewoners zich verbinden als mede-eigenaar, medeontwikkelaar, mededoener en dus ook medeverantwoordelijke. Hiermee democratiser je de lokale economie, wat de sleutel is voor empowerment van de buurt.

De Commons Lab serie heeft al een rijke oogst opgeleverd. Nieuwe ideeën worden ontwikkeld en verspreid. Verschillende initiatieven worden samen gebracht, wat weer leidt tot nieuwe contacten en samenwerkingen, en de Labs hebben bewoners aangezet om zichzelf collectief rond hulpbronnen te organiseren. Het is belangrijk om individuele initiatieven af en toe eens uit hun eigen dagelijkse sleur te trekken om ze gemeenschappelijk te laten reflecteren op hun praktijk. Concepten die in de Labs zijn ontwikkeld, zijn bijvoorbeeld “meervoudig gebruik” van bronnen, expertise en voorzieningen en het concept van de “omgekeerde matroesjka”. Zonder te overdrijven mogen we stellen dat de serie Commons Labs aan de wieg van verscheidene vernieuwende initiatieven heeft gestaan, zoals Samen aan de Slag en EC Westerlicht, maar bijvoorbeeld ook de nieuwe coalitie Kracht van Nieuw-West en de WeShare Coalitie.

Elk jaar maken we een werkplan voor het Commons Lab, met thema's en al. In de praktijk kan het programma anders lopen. De verdieping die tijdens een Lab plaatsvindt leidt vaak tot nieuwe kansen, kwesties en vervolgvragen die dwingen tot concrete vervolgstappen. Zo gebeurt het weleens dat een Lab over een bepaald thema bepalend is voor het Lab erna. Bovendien spelen we in op thema's die

op dat moment relevant zijn voor de samenleving of bondgenoten in commoning, waar een behoefte ligt voor verdieping of praktijken die we dan juist bij elkaar willen brengen.

Eén van de thema's die het afgelopen jaar natuurlijk speelde was het Masterplan. Twee bijeenkomsten voorafgaand aan het netwerk Kracht van Nieuw-West (§1.1) kunnen gezien worden als twee extra Labs die niet in de planning stonden.

Hoofdthema 2023: Community Wealth Building

“Commoning”, of te wel “vergemeenschappelijken”, blijft een constant proces dat we blijven versterken en faciliteren in Nieuw-West. Reguliere Labs voor reflectie op praktijk en inhoud blijven daarvoor productief. Als overkoepelend thema voor 2023 willen we ons richten op Community Wealth Building. Dit is al eerder aan bod gekomen in de Labs (vanaf 2018!!) en het staat in het verlengde van de commons. Community Wealth Building is een strategie voor economische ontwikkeling gebouwd op de lokale gemeenschap. Het idee is dat waarde die lokaal gecreëerd wordt zoveel mogelijk in de wijk behouden wordt. Het betekent dat je geldstromen zo probeert in te richten dat ze de wijk ten goede komen en dat ze niet wegvloeien via de Zuid-As. Community Wealth Building is gericht op het inrichten en versterken van een democratiserende en solidariserende economische infrastructuur.

Een belangrijk thema in Community Wealth Building draait om de ‘ankerinstituties’. Ankerinstituties zijn bijvoorbeeld gemeentes, woningcorporaties, zorginstellingen en onderwijsinstellingen. Deze organisaties zijn verankerd in de buurt en zullen niet zomaar verdwijnen. Daarmee bestaan er structurele geldstromen in de wijk waar je enige controle over kan uitoefenen. Deze geldstromen kunnen een positieve invloed hebben op de lokale economie door ankerinstituties samen te laten werken met bewonersinitiatieven, of ondernemers en organisaties met een sociale impact. Grote organisaties zoals ziekenhuizen, woningcorporaties en scholen hebben een behoorlijk economisch potentieel die ze bewust kunnen aanwenden om de lokale economie te versterken. Door goederen en diensten lokaal in te kopen kunnen ze geld veel langer lokaal laten circuleren. Daarnaast kunnen ze de voorkeur geven aan ondernemingen met een sociale impact in plaats van enkel uit te besteden aan de hoogsteieder.

Community Wealth Building wordt genoemd in het Coalitie Akkoord 2022-2026: “Community Wealth Building krijgt nadrukkelijk een plaats in alle masterplannen en we onderzoeken hoe we de lokale economische infrastructuur meer ten gunste van de buurten kunnen laten komen.” De theorie van Community Wealth Building is duidelijk en niet erg ingewikkeld. De uitdaging zit hem in de praktijk. Hoe komen we bijvoorbeeld tot burgercollectieven (coöperaties of andere structuren) waarin geïnvesteerd kan worden en welke taken op zich kunnen nemen die normaliter worden overgelaten aan het bedrijfsleven? Hier ligt een kans voor een ommekeer naar een rechtvaardigere economie. Maar dus ook een opdracht aan het maatschappelijk middenveld die we serieus dienen te nemen – het is niet iets wat vanzelf gaat gebeuren, het zal grotendeels bottom-up moeten ontstaan. Het is voor ons evident dat het Commons Lab daar een rol in kan spelen.

Planning en organisatie

Voor 2023 plannen we wederom vijf Commons Lab bijeenkomsten, maar drie hiervan zullen specifiek gericht op Community Wealth Building zijn. De drie thema's die we in deze Labs over Community Wealth Building willen bespreken zijn:

➤ **Versterken coöperatieve structuren:** Hoe kunnen we gemeenschappelijke coöperatieve ondernemingsvormen initiëren, stimuleren en faciliteren? Wat is hierin de mogelijke rol voor verschillende actoren; voor bijvoorbeeld actieve bewoners, bewonersnetwerken- en organisaties, buurtplatformen? En voor de community building organisaties van Nieuw-West? Hierop aansluitend ligt de vraag waar coöperatieve kansen liggen? Wat zijn de economische activiteiten die uitgevoerd kunnen worden door toekomstige burgercollectieven? Wat is daarvoor nodig? En waar liggen de multipliers? Zijn er economische activiteiten onder te brengen in coöperatieve verbanden die ook exponentieel kunnen groeien? Waar liggen de integrale spin-offs waar verschillende thema's met elkaar worden verbonden?

➤ **Afstemming tussen een gemeenschap en ambtelijke organisatie:** hoe kunnen georganiseerde bewoners gefaciliteerd worden door een lokale overheid die als partner optreedt? Afstemming met ankerinstituten. Integraal naar de behoeften van bewoners in plaats van de kokervisie van ambtenaren.

➤ **Coöperatieve initiatieven duurzaam op de lange termijn:** hoe zorg je voor verbreding van het initiatief, dat het groter wordt dan de individuele kartrekker zoals het vaak begint? En ook, hoe creëer je een werkende maatschappelijke business-case? Om onafhankelijk te zijn of worden van subsidies zal je een verdienmodel moeten ontwikkelen. Hoe zorgen we ervoor dat het niet eenmalige projecten zijn maar dat ze op de lange termijn blijven bestaan?

Voor deze Labs brengen we initiatieven uit Nieuw-West samen, maar we willen ook mensen uit verschillende initiatieven van Nieuw-West die met Community Wealth Building aan de slag gaan betrekken bij het voorwerk, om mee te werken aan de uitwerking van de vragen en werkvormen voor tijdens de Labs. Dit als aanvulling op de vaste werkgroep die de Labs voorbereidt bestaande uit Henk Wagenaar, Martin Stam, Jurgen van der Heyden en medewerkers van SWSL (Kees Visser en Hans Krikke). De productionele kant wordt door SWSL verzorgd.

We organiseren dit in afstemming met Frans Bieckmann (Voorheen "De99vanAmsterdam" en "Fearless City", sinds september 2022 team Masterplan Nw West). En verder werken we samen met partners buiten Nieuw-West voor input, ideeën en inspiratie: stadsbreed (Commons Network) maar ook landelijk (LSA Bewoners) en eventueel internationaal (The Democracy Collaborative).

Naast de drie Labs over Community Wealth Building organiseren we twee extra Commons Labs. Hierin gaan we verder met thema's die we in de afgelopen jaren al verkend hebben. Voor verdere verdieping, maar ook om opgebouwde netwerken verder uit te bouwen.

➤ Eén van de thema's zal **food en commons** zijn. In 2021 zijn we begonnen met een Lab over voedselgemeenschappen, o.a. in samenwerking met Menno Houtstra (KasKantine) en Arnold van der Valk (emeritus-hoogleraar van Wageningen Universiteit). In het najaar van 2022 vindt het vervolg plaats. Bij deze bijeenkomsten verkenden we voedselgemeenschappen en hoe losstaande voedselinitiatieven in Nieuw-West en Amsterdam elkaar kunnen versterken, met welke kwesties ze zitten en welke kansen er liggen, en hoe ze die gemeenschappelijk kunnen oppakken. Voor 2023 willen we verkennen hoe we voedsel en commons kunnen verbinden met gezondheid.

➤ Het andere Lab zal in het teken staan van de publicatie van een **brochure** waarin we de inzichten en ervaringen die we met elkaar meer dan twintig Labs sinds 2018 hebben opgedaan, samenbrengen. Naar aanleiding van deze publicatie wordt ook een Lab georganiseerd met aansluitend daarop zes kleine workshops voor partners en bondgenoten waarmee we in verschillende coalities en netwerken samenwerken. Denk hierbij aan de WeShare coalitie in Osdorp, de Amsterdamse Donut Coalitie, het VuilnisOproer, Netwerk Informele Zorg, Samen aan de Slag, Samen Leren in de Wijk, Energie Coöperatie Westerlicht en Duurzaam Oostoever. Daarbij willen we een aparte workshop organiseren voor vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie van het Stadsdeel Nieuw-West. In de brochure “Commoning in Nieuw-West” worden praktijkvoorbeelden gepresenteerd maar wordt vooral ingegaan op de do’s and dont’s van commoning. Uiteraard is er ruimte voor de uitput en outcome van commoning initiatieven. Doel van de serie workshops is om gestructureerd een overdracht van expertise, werkvormen, succes en faalfactoren te realiseren. Deze overdracht is natuurlijk bedoeld om de commoning praktijken kwalitatief te ondersteunen. Subdoel van de serie is om te inventariseren hoe – tussen de Lab’s door – structureel een uitwisseling tussen commoning initiatieven ingericht kan worden waarbij we activiteiten meer op elkaar afstemmen en waar mogelijk en nodig samenwerken.

1. Programma 5 labs
Vorbereiding op thema, redactie en werving
Productioneel (organisatie)
Coaching presentaties Lab, analyse praktijken
Verslaglegging en terugkoppeling
PR en promotie, website
Verbindingen stimuleren tussen commoning initiatieven
2. Brochure en workshops
Schrijven, Redactioneel/redigeren
Layout en opmaak
5 workshops partners in het veld
1 workshop ambt/bestuurders
Verslaglegging
Druk 500 exemplaren, 40 pagina, voorkant kleur, binnenwerk zwart-wit

Planning samengevat

LAB	Lab thema	Planning
1	Community Wealth Building I: initiëren, stimuleren en faciliteren coöperatieve structuren	Februari 2023
2	Presentatie brochure Commons Lab	Maart/April 2023
	Workshops (6) gebaseerd op de brochure voor verschillende coalities, netwerken en groepen in N-W.	Maart-Juni 2023
3	Community Wealth Building II: afstemming tussen een gemeenschap en ambtelijke organisatie	Juni 2023
4	Food, Commons en Gezondheid	September 2023
5	Community Wealth Building III: hoe maak je je initiatief duurzaam?	November 2023

2.2. Netwerk Informele Zorg

In 2017 is op initiatief van SWSL in samenwerking met Blik op Talent en VCA het Netwerk Informele Zorg Nieuw-West ingericht. Doel van het Netwerk is om kennis, expertise, ervaringen, netwerken, faciliteiten en belangen te delen om:

- a) De continuïteit van de geleverde informele zorg te waarborgen
- b) Een programmatische afstemming en samenwerking te stimuleren tussen (enerzijds) informele initiatieven onderling en tussen informeel en regulier (waaronder m.n. Buurtteams) anderzijds,
- c) De kwaliteit en continuïteit van initiatieven en organisaties aangesloten bij het Netwerk te verbeteren, zeker waar het gaat om beleidsmatige en uitvoerende organisatie, financiële organisatie, promotie en aansturing.

Het Netwerk heeft vanaf 2017 een aantal fasen doorlopen. In de eerste fase heeft het Netwerk zich geconcentreerd op een zelfkritische analyse van de meerwaarde en onvolkomenheden van de gebundelde – in het Netwerk – samengebrachte informele zorginitiatieven en organisaties: een sterkte en zwakte analyse. Deze analyse kleurt tot op de dag van vandaag een deel van de praktijk van het Netwerk in. Bijzondere aandacht is vooral besteedt aan het ontbreken van onderling vertrouwen en het ontbreken van een cultuur van samenwerking met (natuurlijke) bondgenoten. De tweede fase ging over samenwerken en delen. Tijdens netwerkbijeenkomsten en tussen de bijeenkomsten door wordt in het Netwerk vierkante meters, ervaringen, kennis, expertise en voorzieningen gedeeld. De derde fase is de fase van meer programmatische en structurele samenwerking met het stadsdeel. Deze fase is vooral ingekleurd door de notitie “Samen dilemma’s tackelen”. In deze notitie worden enkele structurele dilemma’s geanalyseerd in de relatie tussen informele initiatieven/organisaties en de Gebiedspool. We gaan met het Netwerk nu een nieuwe fase in, namelijk het inrichten van de samenwerking tussen informele zorg initiatieven in een buurt met het aldaar gevestigde Buurtteam. Daarmee krijgt het Netwerk een vierde functie, namelijk:

- d) een signalerende en monitorende functie waar het gaat om op basis van complementariteit en wederkerigheid de samenwerking tussen informele zorg initiatieven en de Buurtteam.

Voor 2023 werkt het Netwerk net als in 2022 aan bovenstaande 4 doelstellingen. Het programma bestaat uit netwerkbijeenkomsten die eens in de zes weken plaatsvinden, bijeenkomsten op thema en één op één ondersteuning (capacity building). De netwerkbijeenkomsten zijn elke keer bij een andere organisatie en voorafgaand aan het overleg vindt een werkbezoek plaats waarin de gastorganisatie vertelt over de activiteiten, doelgroep en locatie en gelegenheid is tot vragen stellen. Deze werkbezoeken hebben een positieve uitwerking: ze zijn goed voor intiemere kennismaking, om de mogelijkheid te benutten van de praktijken van collega initiatieven te leren maar ook voor uitwisseling en verkenning tot afstemming en samenwerking. Het laatste onderdeel van het programma 2023 bestaat uit het monitoren en signalen bundelen op de samenwerking informeel op buurt niveau met de aldaar gevestigde Buurtteams.

Activiteiten Netwerk Informele Zorg
Coördinatie en backoffice.
Onderling in contact brengen deelnemers van het Netwerk; slimme verbindingen maken.

Netwerkbijeenkomsten, hoofdthema's onderlinge samenwerking (door te delen), samenwerking met stadsdeel en Buurtteams.
Themabijeenkomsten.
Een op een ondersteuning; capacity building; verbinden van informele zorg initiatieven in collectieve verbanden die mede functioneren op basis van onderlinge en wederzijdse ondersteuning.
Werkbezoeken op locatie, om van elkaar te leren en samenwerking te zoeken (kwartetten)
Signalen informeel Buurtteams bundelen, daarop reflecteren en terugkoppelen aan Buurtteamorganisatie en stadsdeel.
Signaleren en terugkoppelen aangaande de aard (ontwikkeling) van de samenwerkingsrelatie tussen individuele informele zorg initiatieven en stadsdeel, bundelen van deze signalen en gebundeld weer terugkoppeling voor dialoog.

2.3. Mantelzorg

Sinds 2017 biedt SWSL een mantelzorgprogramma voor mantelzorgers in Slotervaart. In het eerste jaar heeft SWSL (met een financiële bijdrage van het VSB fonds) een programma ontwikkeld dat bestond uit lotgenotenbijeenkomsten, voorlichtingsbijeenkomsten en uitjes in Amsterdam. Van tijd tot tijd worden de voorlichtingsbijeenkomsten begeleid door studenten Ergotherapie van de HvA. Het jaar erop heeft SWSL i.s.m. Combiwel en Eigenwijks een gezamenlijk programma mantelzorg ontwikkeld en uitgevoerd, gefaciliteerd door het stadsdeel. In 2019 was de samenwerking enkel met Combiwel. Sinds 2020 bieden de Huizen van de Wijk afzonderlijk een mantelzorgprogramma. Rondom de Dag van de Mantelzorg wordt er nog steeds met Combiwel afgestemd met als doel om diverse programma's te kunnen aanbieden in verschillende wijken, op verschillende tijden, zodat de mantelzorgers keuze hebben uit een divers aanbod.

Doelstellingen

Met het programma Mantelzorg beoogt SWSL een herkenbare ontmoetingsplek voor mantelzorgers in Slotervaart in te richten waarbij lotgenoten elkaar ontmoeten, ervaringen met elkaar uitwisselen, kennis en informatie verspreid en gedeeld kan worden maar waar vooral een focus ligt op ontspanning. Voor ontspanning worden bijvoorbeeld gedurende het hele jaar yoga lessen en ontmoeting georganiseerd. Deze activiteiten worden door vrijwilligers georganiseerd en uitgevoerd, onder begeleiding van team De Buurtzaak. Daarnaast geven mantelzorgers en vrijwilligers zelf input over thema's die hen aanspreken zodat voorlichtingsbijeenkomsten kunnen worden georganiseerd, en geven ze input over de organisatie van de Dag van de Mantelzorg.

Nieuwe mantelzorgers bereiken

Sinds 2020 worden in Nieuw-West voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over dementie. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd door Informele Zorg initiatieven – veelal migrantenorganisaties. Zij worden hierin ondersteund en begeleid door SWSL en Combiwel, en de karavaan wordt gefaciliteerd door het stadsdeel (Janneke van Zanden). Tijdens deze bijeenkomsten zijn veel signalen opgevangen waaruit blijkt dat veel mantelzorgers in Nieuw-West heel erg overbelast zijn met zorgtaken; dat zij veel vragen hebben over voorzieningen en dat zij niet weten waar zij met hun vragen naartoe kunnen. Daarnaast worden via Hulp in de Buurt, een laagdrempelig spreekuur van SWSL, signalen opgevangen van mantelzorgers die te maken hebben met structurele financiële en administratieve problemen. Deze hulpbehoeftigen krijgen bij het spreekuur

ondersteuning bij kleine administratieve vragen. Als de hulpvraag complexer is, worden hulpvragers toegeleid naar het Buurtteam.

Activiteiten 2023

In 2023 zal SWSL ontmoetingsbijeenkomsten met lotgenoten en andere activiteiten organiseren. Hieronder een korte toelichting over de geplande activiteiten:

- **Begeleiding en ondersteuning vrijwilligers**

De activiteiten worden door de vrijwilligers geïnitieerd en georganiseerd. Voor SWSL is het belangrijk dat vrijwilligers (vaak ook ervaringsdeskundigen) de ruimte krijgen om activiteiten te organiseren voor kwetsbare bewoners. Vaak zijn de vrijwilligers belangrijke sleutelpersonen en begrijpen zij de leefwereld van de kwetsbare bewoners beter. Belangrijk is wel dat vrijwilligers begeleid en ondersteund worden door het team De Buurtzaak. Een goede begeleiding geeft vertrouwen en motiveert de vrijwilligers. Ook voelen de vrijwilligers zich gewaardeerd als zij een aanspreekpunt hebben bij De Buurtzaak en als er overleggen plaatsvinden over wat er speelt.

In 2023 worden geen afzonderlijke werkoverleggen gehouden met de mantelzorggroep en werkoverleggen met vrijwilligers. We gaan dat samenvoegen omdat alle vrijwilligers bij De Buurtzaak graag mee willen denken over de activiteiten. Bovendien zijn er ook één op één overleggen met de vrijwilligers die wekelijks activiteiten organiseren. Zij komen vaak vragen en problemen tegen die ze willen bespreken met team De Buurtzaak.

- **Voorlichting en ontmoeting lotgenoten**

Behoeftes aan voorlichting is groot, omdat de mantelzorgers te maken hebben met allerlei (lichamelijke) klachten, vragen over voorzieningen en/of administratieve problemen enz. Daarnaast ervaren mantelzorgers de voorlichtingsbijeenkomsten als leerzaam en een nuttige vrijetijdsbesteding. De vrijwilligers hebben dit jaar tijdens de werkoverleggen aangegeven dat er veel behoefte is aan voorlichting over gezonde leefstijl en gezonde voeding. Ook preventie van bepaalde ziektes vinden de deelnemers belangrijk. Hier zal in 2023 op worden ingezet.

Gedurende het hele jaar organiseren we daarnaast ontmoetingsbijeenkomsten voor lotgenoten. Deze wekelijkse ontmoetingsbijeenkomsten zijn belangrijk, zodat mantelzorgers bij elkaar kunnen komen om te ontspannen. De voorlichtingsbijeenkomsten worden tijdens de ontmoetingsbijeenkomsten gegeven. . Voor slechts 10 van deze bijeenkomsten vragen wij subsidie aan. Voor slechts 10 bijeenkomsten vragen wij subsidie aan.

- **Dag van de Mantelzorg**

Dit event wordt jaarlijks georganiseerd. Mantelzorgers en vrijwilligers geven zelf input voor invulling van de dag. Tijdens de Lockdown in 2020 heeft SWSL een alternatieve Dag van de Mantelzorg georganiseerd, waarbij de mantelzorgers een warme maaltijd konden ophalen en van Markant kregen zij een cadeautas mee. Ook was een medewerker van Markant aanwezig om de mantelzorgers te informeren over voorzieningen die er zijn voor hen. In 2021 was er gelukkig weer gelegenheid om een verwendag te organiseren in de Ru Paré. Op deze dag waren diverse verwentafels, zoals een stoelmassage, schoonheidsspecialist, nagel styling e.d. Naast de verwentafels was er live muziek, een warme maaltijd en gelegenheid tot fijne gesprekken aan tafels. Zowel in 2020

alsmede in 2021 bestond bijna de helft van de deelnemers uit nieuwe mantelzorgers. De dag van de Mantelzorg 2022 en 2023 zullen dezelfde strekking hebben. We doen altijd ons best om nieuwe mantelzorgers te bereiken en gehoor te geven aan de wensen van de doelgroep.

- **PR en bereik nieuwe mantelzorgers**

Er worden allerlei acties ondernomen om meer en nieuwe mantelzorgers te bereiken. Door middel van diverse activiteiten in de Ru Pare Community en in de omgeving van Ru Pare bereiken wij nieuwe mantelzorgers. Bijvoorbeeld door de informatie-karavaan rondom dementie is zichtbaar geworden dat veel mantelzorgers van migranten afkomst niet bekend zijn met activiteiten in de buurt/wijk. Nieuwe mantelzorgers worden ook bereikt door *JeKuntmeer.nl* en tijdens Dag van de Mantelzorg. Om meer mantelzorgers te bereiken, worden per activiteit flyers gemaakt en verspreid in de buurt of op sociale media. Ook worden bestaande netwerken opgezocht en ingezet om het mantelzorg programma bekend te maken.

- **Maandelijks verwendag met stoelmassage**

Naar aanleiding van de verwenactiviteiten op de Dag van de Mantelzorg is de wens geuit om de stoelmassage maandelijks terug te laten keren. Voor deze activiteit worden mantelzorgers met zware zorgtaken uitgenodigd. Deze activiteit wordt i.s.m. de sleutelpersonen van Stichting Mantelzorg en Dementie (gevestigd in Ru Pare) georganiseerd. Voor deze activiteit is een flyer gemaakt en gedeeld via sleutelpersonen en via facebookpagina. Hierdoor zijn nieuwe mantelzorgers bereikt.

Hieronder een overzicht van de activiteiten die we in 2023 willen uitvoeren. In de kolommen rechts geven we aan of wij voor deze activiteit subsidie aanvragen of niet.

Activiteit	Frequentie	I.s.m./ o.l.v.	Financiële bijdrage
Activiteiten sociale basis			
Begeleiding vrijwilligers en vergaderingen klankbordgroep	6 x per jaar vergaderen	Team De Buurtzaak	Ja
Eén op één begeleiding: soms hebben vrijwilligers vragen die ze met de coördinator willen bespreken.	maandelijks	Team De Buurtzaak	Ja
Voorlichting: o.a.: gezonde leefstijl, gezonde voeding (schijf van vijf) en voorzieningen mantelzorgers.	4 x	i.s.m. Markant, diëtisten; O.l.v. Team De Buurtzaak	Ja
Dag van de Mantelzorg	1x	I.s.m. Markant, Combiwel en olv team De Buurtzaak	Ja
PR: acties wering nieuwe mantelzorgers	3x	I.s.m. Markant, vrijwilligers, Klankbordgroep	Ja
Activiteiten waarvoor geen subsidie wordt gevraagd			

Ontmoeting lotgenoten	42 weken	O.b.v. vrijwilligers en indirect team De Buurtzaak:	Ja/nee: voor slechts 10 bijeenkomsten vragen wij subsidie aan.
Yoga	42 weken	O.b.v. vrijwilligers en een professionele leraar	Nee
Maandelijkse verwendag met stoelmassage voor mantelzorgers met een zware zorgtaak	10 x	O.b.v. vrijwilligers en i.s.m. St. Mantelzorg en Dementie	Nee
Wandelclub	Wekelijks	O.b.v. vrijwilligers en Team Sportservice.	Nee

2.4. Platform Armen nemen het woord

Naar aanleiding van de ervaringen van Hulp in de Buurt in 2015 en 2016 en geïnspireerd door de Vlaamse beweging “Armen nemen het woord” heeft SWSL in 2017 een serie debatten georganiseerd over armoede. Doel was om de bewoners van Slotervaart een podium te geven om samen met gastsprekers (professionals, bestuurders en politici) te discussiëren over armoede en sociale uitsluiting. Voor het organiseren van deze debatten is een redactie gevormd in samenwerking met Erop Af en Vooruit. De debatten waren druk bezocht met opkomsten tussen de 70 en 120 bewoners. De kern van deze armoede debatten was en is dat arme bewoners het podium pakken. Met het “Platform Armen nemen het woord” zal SWSL op dit thema voortbouwen in 2023. Ook bij de ambities die met het Platform “Platform Armen nemen het woord” gestalte krijgen, wordt de werkwijze van Binnenuit, van Onderop en Samen (BOS) gehanteerd: met de mensen in armoede zelf aan het woord, vanuit hun eigen ervaringen en gefocust op hun eigen doelen. Dat begint niet bij beleidstermen en eindigt daar ook niet persé mee. De leefwereld kent een andere realiteit dan de systeemwereld.

Schaamte moet verdwijnen

Dat armoede een onderwerp is waarbij veel schaamte heerst, betekent ook dat bewoners de situatie waarin zij zich bevinden ontkennen, verbergen en niet zo snel om hulp vragen totdat de problemen complexer worden, zoals torenhoge schulden. Dat heeft ook een negatieve invloed op de kinderen die in armoede opgroeien. Met de debatten, evenementen en acties willen wij bespreekbaar maken dat armoede **niet** je eigen schuld is en dat je je daarvoor niet hoeft te schamen; dat het een **maatschappelijk probleem** is dat gezamenlijk aangepakt moet worden. Armoedebestrijding is niet een kwestie van ‘leren leven met armoede’. De bestaande maatschappelijke verhoudingen en structuren leiden tot armoede.

Doelstellingen

Het thema is voor SWSL erg belangrijk. Met dit programma streven wij de volgende doelen na:

- Het vergroten en versterken van de zeggenschap over armoedebestrijding door arme bewoners zelf. Dit wordt gerealiseerd door de mensen om wie het gaat een platform te gunnen, waar ze tijdens de serie “armoede debatten” gebruik van kunnen maken. Mensen die te maken hebben met armoede hebben vaak een heldere kijk op het hele scala van problemen van verarming,

alsmede op wat langdurige armoede kan veroorzaken. Het is daarom van groot belang dat deze bewoners zelf invloed kunnen uitoefenen op het overheidsbeleid inzake armoedebestrijding.

- Ervaringsdeskundigheid meenemen in beleid en uitvoering. In het lokale beleid, dat door het stadsdeel en centrale directies wordt vormgegeven, zou meer met onderliggende armoede en daarmee gepaard gaande sociale uitsluiting rekening gehouden moeten worden. Aan veel sociale uitsluiting (door verward gedrag, etc.) ligt armoede ten grondslag.
- Empowerment en democratisering: met het Platform ontstaat de modus om mensen in armoede de nodige input te geven over acties en debatten met betrekking tot armoedebestrijding. Dit belooft een stimulans te geven aan de zeggenschap en ervaringsdeskundigheid van arme mensen. In wezen komen in het Platform zowel de kennis en expertise als het commitment en het activisme van arme bewoners samen. Daarnaast functioneert het Platform als aanjager van zeggenschap en democratisering van bewoners die leven in armoede.
- Verkenning netwerk voor initiatieven op het gebied van armoede stadsdeel-breed, zoals Hulp in de Buurt, Buurtteam en andere spreekuurhouders om met elkaar te delen en eventueel samen een vuist te maken.

Werkwijze

- **Platform van ervaringsdeskundigen**

Vanuit het netwerk van SWSL worden ervaringsdeskundigen armoede uitgenodigd deel te nemen aan het Platform. Het is van groot belang dat zij de gelegenheid krijgen om invloed uit te oefenen op het overheidsbeleid als het gaat om armoedebestrijding. Bij het vormen van dit platform wordt bovendien rekening gehouden met diversiteit. Het Platform bestaat uit mensen die op verschillende manieren te maken hebben met armoede. Werkende armen, intergenerationele armen, gedupeerde kunstenaars, ouders van kinderen met een beperking, jongeren, ouderen, eenoudergezinnen, alleenstaande moeders etc.

- **Klankbordgroep met informele organisaties**

Er is een klankbordgroep ingericht om dit programma en het Platform te ondersteunen en te adviseren. Deze klankbordgroep denkt mee over wie er in het platform moet komen en over wat de rol zou kunnen zijn van het Platform Armen Nemen het Woord Nieuw-West. Hieronder de overige taken van de klankbordgroep:

- Samen Vooruit groepen.
- De klankbordgroep zal meedenken over hoe het Platform de gemeenteraad, de bestuurscommissie en het maatschappelijk middenveld het beste kunnen bereiken en voeden.
- Verkenning samenwerking met andere organisaties uit Netwerk Informele Zorg.
- De klankbordgroep denkt ook mee over welke onderwerpen er debatten, bijeenkomsten en acties kunnen worden gehouden. Het Platform heeft uiteraard een belangrijkere rol in het geven van input over de debatten, bijeenkomsten en acties.

Voor wie is armoede een complex probleem?

Op de “markt” en in het beleid van de overheid is er sprake van uitsluitende mechanismen. Denk bijvoorbeeld aan de sterk doorgeslagen flexibilisering van de arbeidsmarkt waardoor we in een paar jaar tijd te maken hebben gekregen met het fenomeen van “werkende armen”. Maar denk ook aan het feit dat overheidsinstanties de grootse schuldeisers zijn van burgers.

Vanuit de ambtelijk-bestuurlijke organisatie wordt naarstig gezocht naar initiatieven, werkvormen, beleidsmaatregelen die helpen bij het bereiken en ondersteunen van groepen arme burgers van de stad. Dat zoeken gaat dan vaak gepaard met de verzuchting dat het om een complex probleem gaat. Natuurlijk is armoede niet snel te bestrijden en te tackelen. Maar armoede is vooral voor arme mensen een complex probleem. Zij ervaren armoede als een veelkoppig monster. Voor professionals, ambtenaren en niet zelden voor bestuurders ligt de moeilijkheid in het ontbreken van (ervarings)kennis over wat langdurige (generatie-) armoede betekent. Moeilijk is ook de erkenning dat “markt” en “overheid” sociale ongelijkheid, uitsluiting en daarmee armoede (re)produceren.

Het zoeken naar wegen om van de stad Amsterdam daadwerkelijk een inclusieve stad te maken, vergt de stem en (ervarings-)kennis van armen zelf. Zonder die stem en zonder die kennis van arme burgers en hun solidariserende burgerinitiatieven worden markt en overheid niet verleid en in staat gesteld bij te dragen aan een structurele aanpak van sociale uitsluiting die resulteert in armoede.

Anno 2022 is armoede nog meer toegenomen

De oorlog in Oekraïne en daarmee gepaard gaande prijzenstijging heeft de armoede en de barsten in het systeem nog duidelijker gemaakt. De koopkracht van de meest kwetsbare mensen was al niet zo vrolijk makend, maar daalt door de inflatie nog meer. De prijzen zijn gestegen met ruim 10% en het aantal mensen dat nu al nauwelijks rond kan komen neemt fors toe. Ook de werkende armen worden hard getroffen door de inflatie. Daarmee zijn barsten die al in het systeem zaten scheuren geworden. De zorgwekkende armoede en sociale uitsluiting zijn door de zogenoemde crisis niet alleen zichtbaarder geworden, maar de verschillen en tegenstellingen zijn ook gegroeid. Mensen die al moeite hadden om het hoofd boven water te houden, worden het eerst en het hardst geraakt. Door deze crisis zijn er ook nieuwe groepen (o.a. zzp'ers) met armoede in aanraking gekomen. Mede geïnspireerd door deze ontwikkelingen heeft SWSL voor 2023 de volgende activiteiten, acties, en debatten gepland:

Activiteit	Frequentie/ingezette capaciteit	Toelichting
Bijeenkomsten platform met arme bewoners	6 bijeenkomsten platform 'Armen nemen het woord'	Maximaal 8 deelnemers uit Nieuw-West
Debatten en acties	5 x	Georganiseerd met de input van platform en gesteund door Klankbordgroep
Overleggen Klankbordgroep	6 bijeenkomsten	Vanuit de klankbordgroep ontstaat soms een werkgroep rondom een thema. De werkgroep zal worden ondersteund door team SWSL.
17 oktober, Dag van Verzet tegen Armoede	1 bijeenkomst (minimaal 6 dagdelen voorbereiding)	De inhoud van deze dag is afhankelijk van de input van de platformleden.

Brainstormbijeenkomsten	4 bijeenkomsten	Met partners en organisaties uit de Sociale Basis en informele zorg om signalen vroegtijdig op te pakken en er waar mogelijk actie op te ondernemen.
Netwerkgesprekken	2 uur per week	Om meer verbinding te realiseren tussen maatschappelijke organisaties.

2.5. Innovatie budget

In de afgelopen jaren heeft SWSL de beschikking gekregen over een innovatie budget. Een vrij te besteden budget om in de sociale basis en daarbuiten, samen met het stadsdeel en partners in buurten en gemeenschappen, out of the box en niet zelden tegen de stroom in, innovatieve initiatieven te verkennen, uit te proberen, daarvan te leren en zo mogelijk te bestendigen.

In 2019 was hiervoor nog een budget beschikbaar van €20.000. Sinds 2020 is het innovatie budget teruggebracht tot €10.000 euro. Met dit budget van 10k kunnen – op basis van een uurtarief van €65– 153 uren gedraaid worden. SWSL pleit ervoor het innovatie budget te verdubbelen naar €20.000. Het beroep, soms uitgesproken en soms niet, dat op SWSL op haar innovatieve competenties wordt gedaan, is onverminderd groot sinds 2019.

Een voorbeeld betreft de dialoog met stadsdeel en team Masterplan m.b.t. bewonersbetrokkenheid in 2021 en 2022. Hoewel niemand gevraagd heeft om de trekkersrol van SWSL in deze dialoog ligt er wel een verwachting en een waardering voor de inzet van SWSL. In 2022 is een kleine 110 uur geïnvesteerd. De inzet resulteert in verbeterde relaties tussen initiatieven uit de leefwereld onderling en een (verbeterde) relatie met het team van het Masterplan. Deze ureninzet komt bovenop de inzet die SWSL betracht in het inrichten van een samenwerkend netwerk van bewonersinitiatieven op de energie transitie, de We Share coalitie, de Coöperatie Samen aan de Slag en andere innovatieve initiatieven.

Voor 2023 wil SWSL graag de beschikking hebben over 300 vrij te besteden uren. Het innovatie budget wordt besteed aan:

- a. Handen en voeten geven aan partnerschap tussen initiatieven, organisaties in de sociale basis, Kracht van Nieuw West en het stadsdeel/de stad,
- b. Community Wealth initiatieven (zie ook College Akkoord),
- c. Vrije ruimte op basis van signalen waarop geanticipeerd moet/kan worden om kansen te verzilveren en of kwesties te tackelen.

2.6. Passie uren voor samenwerking en bondgenootschap

In deze paragraaf komen enkele initiatieven aan bod waarbij SWSL betrokken is, als initiatiefnemer en/of als ondersteuner. Het gaat hierbij om een inzet die (vooralsnog) buiten de beschikking valt maar waarvan SWSL van mening is dat deze initiatieven maatschappelijke meerwaarde hebben. Deze initiatieven zijn uit eerdere inzet van SWSL voortgekomen, onder andere met inzet van het innovatiebudget.

2.6.1. Vuilnisoproer

VuilnisOproer is een van de voorbeelden van de innovatieve kracht van SWSL. Samen met partners de krachten bundelen maar vooral ook zorgdragen dat bewoners (en hun initiatieven) mede eigenaarschap kunnen betrachten op het thema “schoon, heel en veilig”. Zo heeft SWSL samen met Buurtwerkplaats Noorderhof de handen ineen geslagen voor het samenbrengen van individuele bewonersinitiatieven op het thema “schoon, heel en veilig”. Het initiatief is tijdens een drukbezochte bijeenkomst in Ru Paré benoemd tot een nieuw samenwerkingsverband “De Vuilnisoproer”.

Vanuit SWSL zijn er vooral in de ontwikkel- en starfase veel passie-uren geleverd. Na geleverde passie-uren en bewezen resultaten, meerwaarde en impact die VuilnisOproer heeft geleverd, is dit initiatief doorgegroeid in een duurzaam, stevig en autonoom initiatief met cofinanciering van de kant van het stadsdeel en andere partners. In het eerste halve jaar heeft SWSL de kar als backoffice, coördinator en voorzitter getrokken. Onderhand rouleert het voorzitterschap van de Vuilnisoproer en is er met succes een pleit gedaan voor een financiering van backoffice en coördinatie. Tevens is met succes een beroep gedaan op de IMI subsidie regeling.

Het eerste half jaar is veel aandacht besteed aan het werkprogramma “10 actiepunten programma”. Stap voor stap wordt dat programma uitgewerkt. Ook zijn er enkele werkgroepen ingericht en is De Natuurkamer, een van de leden van de Oproer, penvoerder en budgetbeheerder geworden. En nog belangrijker: de VuilnisOproer is nu een vereniging en heeft daarmee een juridische entiteit.

De rol van SWSL is teruggebracht tot ondersteuner, meedenker, facilitator (van bijvoorbeeld ruimte) en vliegende keep. Ondersteuning bestaat uit hulp bij het inrichten van de werkorganisatie, de dynamiek van het Netwerk, coaching van de coördinator en helpen inrichten van de financiële organisatie. Ook geldt dat vanuit SWSL steun wordt gemobiliseerd voor de wisselende voorzitters. Maar de Vuilnisoproer heeft zich in een relatief kort tijdbestek tot een autonome, door bewoners(initiatieven) en wijkpartners ingerichte en beheerde coalitie ontwikkeld.

Intermezzo

“Kracht van de nabijheid”.

Bewoners hebben een belang bij een schone, hele en veilige en solidaire woon- leef- en werkomgeving. Als belanghebbenden hebben bewoners vaak inzichten, kennis en expertises op thema's die het leven, wonen, spelen en werken in de buurt inkleuren. Vele bewoners zetten deze inzichten graag in omdat het individuele belang van een prettige buurt die schoon, heel en veilig is een collectief belang is. Daar waar deze inzet en de inzichten, kennis en expertise van bewoners wordt gezien en gewaardeerd groeien de initiatieven waarin mede eigenaarschap handen en voeten krijgt. *Vertrouwen* is hierbij het sleutelwoord. Vertrouwen kleurt namelijk de aard van de relaties onderling en met vertegenwoordigers van lokale overheid en instellingen. In vertrouwde relaties zijn bewoners des te gemotiveerder, des te volhardender in hun inzet en met des te meer uithoudingsvermogen bereid om kennis, expertise en netwerken te delen.

2.6.2. Coöperatie Samen aan de Slag

Zeven in Slotervaart gevestigde en actieve organisaties hebben in 2020 een coöperatief initiatief genomen en de Coöperatie “Samen aan de Slag” ingericht. De coöperatie bundelt expertise, netwerken, kennis en capaciteit ten gunste van bewoners die afstand tot de arbeidsmarkt ervaren en

ondersteuning nodig hebben om iets van sociale mobiliteit te realiseren. Het ontstaan van dit initiatief is een illustratie van hoe vasthoudend en geduldig grassroots Informele Zorg initiatieven moeten zijn om “zaken” te kunnen doen met de overheid (WPI) en partnerschap/bondgenootschap in te richten.

Voorgeschiedenis

De oprichting van de coöperatie is gebaseerd op een aantal programma's van SWSL daterend uit 2017 en 2018. Op basis van deze programma's, waaronder het programma “Bondgenoot” is een notitie geschreven onder de titel: “Samen bouwen aan een inclusieve, solidaire wijk economie en lokale democratie”. Deze notitie is aangeboden aan wethouder Rutger Groot Wassink die veel van het coalitieakkoord “Nieuwe Lente Nieuw Geluid” herkende. Met zijn inhoudelijke ondersteuning is in 2018 een werkgroep gestart met als doel om bewonersinitiatieven die bezig zijn met empowering, jobcoaching, toeleiding naar de arbeidsmarkt en jobcreation in staat te stellen enkele taken van de overheid (WPI) over te nemen of dat wat de overheid niet lukt (mensen zonder baan aan het werk krijgen), op te pakken. In de werkgroep zat vertegenwoordiging van WPI, de HvA, de gebiedspool Nieuw-West en het gebiedsteam Slotervaart. Een prachtig samengestelde werkgroep waarvan je zou verwachten dat je vaart kunt maken, ware het niet dat met name in de aarzeling en vertwijfeling – voortkomend uit verwarring en niet goed weten hoe met dergelijke initiatieven te dealen – van de kant van WPI de boel werd opgehouden en vertraagd. Voor SWSL was dit aanleiding om de gebrekkige voortgang voor te leggen aan de eerdergenoemde wethouder met de boodschap “Doe er mee wat je wijs acht”.

Ondanks wat tegenwind van de kant van de ambtelijke organisatie in de ontwikkel en starfase is de Coöperatie Samen aan de Slag opgericht en bestaat officieel sinds 2020. De leden van de coöperatie zijn: Stichting ADE Eritrea, Nisa For Nisa, Road of Hope, Stichting Home Empowerment, Huis van de Wijk De Buurtzaak, Samen Ondernemen, Ambulante Zorg op Maat Amsterdam (AZOMA) en MAS Zone 3. Preferred partners zijn NewBees, Burennetwerk, Global Talent, UWV.

Activiteiten en doelstelling

Gezien de sociaaleconomische situatie van veel bewoners in Slotervaart (en in andere wijken van Nieuw-West), is een dergelijk coöperatief initiatief noodzakelijk. Relatief veel bewoners hebben geen betaalde baan en zijn vaak langdurig werkeloos. Deze mensen zijn afhankelijk van een uitkering of hebben slecht betaalde flex-banen. Deze laatste groep behoort tot de groep “werkende armen”. De Coöperatie streeft ernaar om bewoners uit Nieuw-West zo goed mogelijk te ondersteunen en te begeleiden en dit zullen we ook in 2023 blijven doen. De afgelopen periode heeft de Coöperatie 50 bewoners ‘in traject’ waarvan een groot deel reeds is uitgestroomd naar betaald en regulier werk. Belangrijk is de aandacht die de Coöperatie besteedt aan de werkvormen: de wijze waarop deelnemers worden verleid en in staat gesteld (met ondersteuning van een of meerdere lid organisaties van de Coöperatie) ‘in traject’ te komen. Hierbij wordt gelet op verdere ontwikkeling van de wijze waarop mensen gemotiveerd en ondersteund worden maar ook met het oog op expertise overdracht naar WPI en de afzonderlijke klantbegeleiders.

In samenwerking met EC Westerlicht, Oranje Energie en Het Startpunt is er een banenmarkt opgericht welke volledig gericht is op banen in de duurzame energiebranche. De banenmarkt vindt vier keer in het jaar plaats. De Coöperatie hoopt dit project volgend jaar voort te zetten en haar

netwerk uit te breiden. De verwachtingen voor volgend jaar zijn dan ook om de banenmarkt naar een stedelijk niveau te tillen.

Deze en andere activiteiten, zoals trainingen, workshops en inloop spreekuren maken deel uit van een groter geheel en het doel van de Coöperatie. Het langere termijn-doel dat de Coöperatie voor ogen heeft is het ontwerpen en ontwikkelen van een online-offline platform voor werkzoekenden en werkgevers binnen Amsterdam Nieuw-West.

In 2022 is de Coöperatie betrokken geraakt bij het ontwikkelen van een “Duurzame banentuin” initiatief dat hopelijk in de toekomst in Station Wildeman gerealiseerd wordt. De Coöperatie Samen aan de slag kan hierin, samen met andere partners, de life coaching-trajecten voor haar rekening nemen. Het projectplan “Duurzame banentuin” wordt ontwikkeld in het kader van Kansen Voor West 3. SWSL zal hiervoor de penvoerder en budgetbeheerder zijn.

Geen wederkerige relatie

De relatie tussen de Coöperatie en WPI is vooralsnog geen relatie van gelijkwaardigheid en evenmin een relatie van partnerschap op basis van wederkerigheid. Zo is de ambtelijke structuur van administratie, registratie, verslaglegging een groot onding. De Coöperatie is afhankelijk van individuele klant begeleiders voor een effectieve registratie. Als klantbegeleiders niet goed geïnformeerd zijn en andere zaken prioriteit geven, neemt het meerwerk voor de Coöperatie toe. Dit leidt dan weer tot vertraging op de facturatie vanuit de Coöperatie, met alle gevolgen van dien. De Coöperatie heeft noodgedwongen afscheid moeten nemen van de functie van coördinatie vanwege liquiditeitsproblemen. Dat terwijl er nog een klein 50 k tegoed is van WPI.

Ook waar het gaat om overdracht en reflectie op werkvormen is er sprake van eenrichtingsverkeer. De Coöperatie levert haar methodiek aan terwijl dat omgekeerd niet het geval is. De overeenkomst die indertijd is gesloten omvat ook ‘samen leren, met en van elkaar’. Van dat ‘samen’ is vooralsnog geen sprake. Ondanks deze hobbels, is de Coöperatie vol vertrouwen dat eind 2022 een nieuw dienstverleningsovereenkomst met WPI mogelijk is. Wel onder andere condities.

SWSL biedt (wederom zonder beroep te doen op de sociale basis subsidie) ondersteuning bij het inrichten van relaties met WPI en andere stakeholders. Daarnaast ondersteunt SWSL op het gebied van lobbyen met de stedelijke portefeuillehouder.

2.6.3. Energie Coöperatie Westerlicht

Er zijn vele mooie initiatieven op duurzaamheid, circulariteit en energietransitie gaande in het stadsdeel Nieuw-West. EC Westerlicht zag het afgelopen jaar een behoefte in het vergroten van kennis rondom duurzame initiatieven en het betrekken van bewoners. Deze behoefte is zo groot dat EC Westerlicht is omgebouwd tot een platform. Dit door stadsdeelbreed bewonersinitiatieven op duurzaamheid samen te brengen; om van elkaar te leren en ervaringen, kennis, netwerken en expertise te delen. Westerlicht zal deze koers aanhouden in 2023.

In 2022 zijn tien interviews afgenomen bij de koplopers van duurzame initiatieven in Nieuw-West. De tien initiatieven zijn samengebracht in een netwerk. In 2023 zal Westerlicht op verkenning uitgaan om nog eens tien initiatieven aan het netwerk toe te voegen zodat kennis en kunde nog beter met elkaar gedeeld worden. De focus ligt op elkaar informeren, inspireren en wijsheid en ervaringen met

elkaar delen. Als Energie Coöperatie van bewoners wil Westerlicht medebewoners graag laten zien welke mogelijkheden men heeft om hun eigen huis, buurt en gedrag te verduurzamen. Om bewoners te bereiken zullen we in 2023 nog vaker aansluiten bij bestaande initiatieven zoals (duurzame)markten en netwerk bijeenkomsten.

Het thema duurzaamheid stond voorheen nog niet bij iedereen hoog op de prioriteiten lijst; het jaar 2022 heeft dit doen kantelen. Voor veel bewoners is het omlaag krijgen van hun energierekening een noodzaak. Westerlicht heeft eraan bijgedragen dat de FiXbrigade naar Nieuw-West kwam, die sinds juli 2022 gevestigd is in Station Wildeman. Bewoners weten inmiddels de weg te vinden naar de FiXbrigade als zij hun huis willen laten isoleren. In het jaar 2023 moet er een extra team bij komen om de grote vraag aan te kunnen. Nieuwe leermeesters en leerlingen zullen moeten worden gevonden (onder andere via het netwerk van Westerlicht) en worden opgeleid. Er ligt een opdracht bij de FiXbrigade om eind 2023 haar bedrijfsmatige aanpak zo in te richten dat het zonder de huidige Europese subsidiegelden gecontinueerd kan worden. Deze subsidie – via De Jungle uit Amsterdam Oost – loopt eind 2023 af. Een van de medewerkers van SWSL functioneert nu als ondersteuner planning bij de FiX brigade.

In september 2022 is de ontwikkelgroep “Duurzame Banen Tuin” gestart (zie §4.5) en EC Westerlicht maakt daar deel van uit. Dit initiatief beoogt een omvangrijk programma te ontwikkelen en realiseren om werkgelegenheid in de energietransitie industrie te bevorderen. De ambitie is om eind 2022 een programmaplan en cofinanciering klaar te hebben zodat uitvoering in 2023 kan beginnen. De beoogde vestigingsplaats van de Duurzame Banen Tuin is Station Wildeman. Voor 2023 moeten we in de eerste plaats de zorg wegnemen van coördinerende ondersteuning van EC Westerlicht en haar werkgroepen. Dat betekent zoeken naar mogelijkheden tot financiering van een coördinator.

De Energie Coöperatie Westerlicht functioneert autonoom met een bestuur, algemene ledenvergadering en verschillende werkgroepen. Samen Ondernemen, de zusterorganisatie van SWSL sponsort de Energie Coöperatie en de werkgroep Duurzaam Oostoever door hen huisvesting voor een kantoor (25 m²) te gunnen. Daarnaast is de directeur van SWSL onbezoldigd bestuurslid van EC Westerlicht. Als organisatie blijft SWSL een uitvoerende en adviserende ondersteuning bieden aan EC Westerlicht op ontwikkeling van bewonersinitiatieven en onderlinge afstemming en samenwerking.

Ook hier wordt geen additioneel beroep gedaan op de sociale basis subsidieregeling. Voor dit programma geldt dat de ondersteuning bestaat uit adviseren en ondersteunen bij inrichten van de werkorganisatie, dynamiek van het Netwerk, coaching van de coördinator en helpen inrichten van de financiële organisatie.

Hoofdstuk 3. De Buurtzaak en programmering

3.1. De Buurtzaak, Huis van de Wijk Slotervaart Noord

3.1.1. Introductie

Van begin af aan wordt De Buurtzaak, Huis van de Wijk Slotervaart Noord geprogrammeerd door stichting Samenwonen-Samenleven. SWSL doet de programmering volgens eigen methodiek, waarbij vanzelfsprekend de B.O.S. werkwijze wordt gehanteerd (zie §1.2). In de programmering en facilitering zet SWSL in op (a) een integrale aanpak, (b) het benutten van de meerwaarde van bewonersinitiatieven en 'informele zorg', (c) gemeenschapsvorming, (d) emancipatie, (e) samenredzaamheid, (f) duurzaamheid, (g) coöperatieve wijkeconomie en (h) buurtconferenties; altijd in samenhang en afstemming met de Gebiedsplannen en Gebiedsagenda van de gemeente.

Deel van Ru Paré Community

We realiseren ons dat veel uitgangspunten en waarden geconcretiseerd kunnen worden omdat De Buurtzaak een onderdeel is van de Ru Paré Community. Hoewel de Buurtzaak al over relatief veel vierkante meters en faciliteiten beschikt, zijn er nog meer vierkante meters en faciliteiten in de Ru Paré Community beschikbaar. We hebben daarmee meer ruimte en armslag. Dat De Buurtzaak deel uitmaakt van de Ru Paré Community is onderdeel van het uitwerken van een duidelijke visie. In wijken als Slotervaart Noord is vooral een integrale aanpak nodig. Dat betekent korte lijntjes tussen verschillende diensten, expertises en netwerken. Korte lijntjes om eenvoudig en snel te kunnen openen en afschalen en om voor de kwetsbare bewoners vangnetten en springplanken in te richten. De Buurtzaak biedt als een belangrijke partner van de Ru Paré Community ruimte en faciliteiten aan bewoners en organisaties om activiteiten voor de wijk te organiseren, maar is tegelijkertijd een plek waar ondersteuning op verschillende gebieden kan worden gevonden. Voor bewoners die in een kwetsbare positie verkeren fungeert De Buurtzaak als toeleider naar verschillende voorzieningen, activiteiten en netwerken. De bewoners komen via De Buurtzaak binnen; binnen De Buurtzaak hebben zij de ruimte, middelen en ondersteuning om eigen activiteiten te ontwikkelen en te organiseren. Ook heeft De Buurtzaak zelf programma's waar kwetsbare buurtbewoners een beroep op kunnen doen en waarbinnen zij de ruimte krijgen om hun stem te laten horen.

Solidariteit door community building

In het Huis van de Wijk De Buurtzaak wordt gewerkt aan het tot stand brengen van solidariteit en binding tussen bewoners en organisaties. Zo ontstaan er nieuwe groepen, netwerken en gemeenschappen in Slotervaart Noord. De Buurtzaak speelt hiermee een belangrijke rol in community building. Voor De Buurtzaak is community building een middel om solidariteit tussen mensen te bevorderen en om van individuele problemen, ruimtes en belangen een gemeenschappelijke zaak te maken. Hierdoor kunnen de problemen collectief worden aangepakt. Wij geloven ook dat community building op deze manier – het bij elkaar brengen van verschillende (bewoners)groepen – maatschappelijke participatie eenvoudiger maakt. Aan de andere kant verbetert dit alles de binding tussen professionele en informele zorg. Kortom, we doen een beroep op onderlinge solidariteit en bondgenootschap, omdat we menen dat onderlinge solidariteit en bondgenootschap ons verder brengt in het opruimen van gemeenschappelijke problemen.

Ruimte voor vernieuwing, kunst- en cultuurprogramma

In De Buurtzaak is er altijd ruimte voor vernieuwing. Letterlijk en figuurlijk. Daarmee hebben wij in 2012 al een begin gemaakt. Zo is er naast een groot aantal reguliere activiteiten in De Buurtzaak ook volop ruimte voor eigen initiatief, zoals activiteiten op het gebied van vrije tijd, ontspanning, kunst en cultuur, maar ook op het gebied van groen en duurzaam en belangenbehartiging. Kunst en cultuuractiviteiten zijn activiteiten waarmee enerzijds kunst- en cultuurbeleving wordt bevorderd in Slotervaart én Nieuw-West en anderzijds de kansrijke bewoners te verbinden met de kwetsbare bewoners. Het gaat dan vooral om mensen die wat betreft opleiding, inkomen en sociaal-maatschappelijke status in een relatief ongunstige positie verkeren.

Bekendmaking activiteiten/PR en Promotie

Activiteiten worden via verschillende kanalen bekend gemaakt. Bij het bekend maken van de aangeboden activiteiten wordt veel gebruik gemaakt van sociale media. De belangrijkste kanalen hierbij zijn Facebookpagina's van De Buurtzaak, SWSL, de Ru Paré en de groep Leuke Dingen in Slotervaart. Daarnaast heeft de Buurtzaak een twitteraccount en de Ru Paré een Instagram account. Ook worden de activiteiten via JeKuntmeer.nl aangekondigd. Echter, uit ervaring weten we dat de beste manier om buurtbewoners te bereiken is door sleutelpersonen en vertrouwenspersonen in te zetten. Een aantal van deze sleutelfiguren in de wijk zijn bekend bij de Buurtzaak en als vrijwilliger actief. Daarnaast is sinds september 2022 een Buurtbaner via de Gemeente Amsterdam bij SWSL actief. Zij heeft een groot netwerk in de wijk en heeft als taak om outreachend de wijk te verbinden. Deze Buurtbaner leidt ook mensen naar de verschillende activiteiten van het Huis van de Wijk.

PR & Communicatie

De afgelopen jaren hebben we het één en ander verbeterd aan onze promotie en communicatie. We zetten ze even op een rijtje:

- Er is een nieuwe website: www.rupare.nl – We hebben besloten om per locatie een website te hebben (dus ook Station Wildeman, zie www.stationwildeman.nl). Dit is vanuit bewoners gedacht de meest logische weg. Zij weten immers niet hoe het organisatorisch allemaal in elkaar steekt, wat het verschil is tussen de organisaties, of wie er allemaal gevestigd is, maar ze kennen het gebouw wel. Deze website is overkoepelend, de informatie over De Buurtzaak kan er gevonden worden maar er wordt ook doorverwezen naar de verschillende organisaties die in het gebouw kantoor houden.
- De website van SWSL (www.sw-sl.nl) houden we aan voor de wat meer formele kant, Analyses, methodieken, theorieën, producties (jaarverslagen, documenten). De huidige website is verouderd en wordt dit najaar ge-update opnieuw gelanceerd.
- In het verleden maakten vrijwilligers van De Buurtzaak al een maandelijkse nieuwsbrief die als pdf in elkaar werd geknutseld en die ook in papier bij de receptie te verkrijgen was. We hebben besloten dit wat te professionaliseren en aantrekkelijker te maken voor bewoners en sympathisanten door gebruik te maken van Mailchimp. Maandelijks wordt er nu een nieuwsbrief verstuurd naar zo'n 850+ mensen met het culturele, maar ook met informatie over allerlei activiteiten die in de Ru Paré Community plaatsvinden.
- Sociale media. Er is al lange tijd een Ru Paré facebook-pagina, maar daarnaast maken we nu ook gebruik van bijvoorbeeld Instagram met een groeiend aantal volgers. Daarnaast zijn er

de facebook-groepen 'Leuke dingen in Slotervaart' en 'Ru Paré Community' waar evenementen, activiteiten en nieuwtjes worden gedeeld.

- Natuurlijk willen we niet alleen online zijn. Niet iedereen is online en op die manier bereikt je alleen je al bestaande achterban. We maken nu werk van een maandelijks poster en flyer met de culturele programmering.
- Onze vrienden van Indaad, waar jongeren onder begeleiding ervaring op doen, hebben een welkom- en mededelingenbord gemaakt aan de de straatkant in de tuin. Hier delen wij onze culturele agenda met de buurt, maar burens en buurtorganisaties kunnen er natuurlijk ook gebruik van maken. Natuurlijk is er ook ruimte voor flyers en posters binnen in het gebouw.
- Wanneer het relevant is worden evenementen, activiteiten of nieuwsberichten gedeeld met lokale kranten als Westerpост, Westkrant of de Echo.

Ook partnerorganisaties en buurtbewoners worden aangespoord om gebruik te maken van de bovenstaande communicatie middelen.

3.1.2. Spelregels en openingstijden

Er zijn binnen De Buurtzaak spelregels opgesteld over gebruik vierkante meters, faciliteiten, samenwerking en gedrag welke in een document zijn vastgelegd. Een van de afspraken is dat we in De Buurtzaak samen de ruimte, de waarden en de voorzieningen delen. Een ander belangrijke afspraak is dat in De Buurtzaak – met al haar diversiteit in leeftijden, seksuele geaardheid, levensbeschouwingen, migratie achtergronden, sociaal maatschappelijke posities – scherp wordt gelet op ongepast gedrag. Samenvattend vinden wij dat in De Buurtzaak geen ruimte is voor discriminerend, racistisch, seksistisch en (seksueel) intimiderend gedrag. Hieronder aantal belangrijke regels:

- Omgangsregels: Iedereen doet en telt mee in De Buurtzaak. Ongeacht achtergrond, levensovertuiging, sekse, opleiding, sociale status en seksuele geaardheid. We respecteren elkaar en laten elkaar in waarde. Discriminatie, racisme en seksisme horen niet thuis in De Buurtzaak.
- Delen van vierkante meters en faciliteiten: het delen van ruimtes en faciliteiten moet zo efficiënt mogelijk gebeuren. De activiteitenruimtes kunnen niet door één groep bewoners, één initiatief of door één individuele bewoner geclaimd worden. Het secretariaat stelt een rooster op voor de activiteitenruimtes, zodat diverse bewoners en bewonersgroepen op gezette tijden gebruik kunnen maken van de ruimtes.
- Hygiëne: Alle gebruikers van de Buurtzaak ruimtes moeten bijdragen aan het schoon houden van de ruimtes. Als ruimtes zijn gebruikt, dan worden deze schoon (!) achtergelaten. Gebruikers die hierbij structureel (5 keer) tekortschieten wordt het gebruik van de ruimtes en faciliteiten voor 1 maand ontzegd.
- Vertrouwenspersoon: Er is in De Buurtzaak een vertrouwenspersoon, die op basis van vertrouwen, privacy en geheimhouding ongemakkelijke onderwerpen kan melden of bespreekbaar maken.
- Maatregelen door corona: in de coronatijd heeft SWSL de vaste huurders en de gebruikers van De Buurtzaak regelmatig geïnformeerd over de hygiëne-maatregelen en andere voorschriften. Inmiddels zijn we terug naar onze reguliere openingstijden van 09:00 tot 21:00 doordeweeks, maar treffen daarvoor nog steeds de nodige voorzorgsmaatregelen in verband met coronabesmetting.
- De reguliere openingstijden zijn doordeweeks van 08.00 uur tot 21.00 uur. In het weekend lopen deze van 10.00 uur tot 17.00 uur. Buiten deze uren wordt er voor beheer betaald, of zelf geregeld, onder de

voorwaarde dat de beheerder over een BHV diploma beschikt. Op jaarbasis betekent dit een openstelling van 4436 uur (berekening: 331 werkdagen X 13 uur per dag = 4303. Weekenden: 19 dagen X 7 uur p.d.= 133). Tijdens de zomervakantie is het Huis van de Wijk 'De Buurtzaak' geopend.

3.1.3. Beheer en leermeester

'De Buurtzaak' heeft een beheerder in dienst. Daarnaast zijn er vrijwilligers bij beheer en hosting werkzaam, die hetzij een participatieplek vervullen dan wel een leerwerktraject volgen. De hoofdbeheerder is de leermeester die in staat is om de vrijwilligers net dat zetje naar onderwijs te geven of bij te dragen aan doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt.

3.2. Programmering Huis van de Wijk De Buurtzaak

3.2.1. Activering en participatie

Er zijn in Slotervaart tientallen initiatieven van bewoners en bewonersgroepen en Informele Zorg organisaties ten behoeve van bewoners. Deze initiatieven variëren van activiteiten op het gebied van vrije tijd, sport en bewegen, educatieve activiteiten, buurtfeesten, voorlichtingsbijeenkomsten tot kinderactiviteiten. Er zijn ook activiteiten gericht op het toegankelijk maken of vormen van een sociaal netwerk en het stimuleren van bewoners deel te nemen aan de samenleving door hun kansen te helpen vergroten en talentenontwikkeling te stimuleren.

Vaak vinden de activiteiten plaats in De Buurtzaak, maar soms worden de activiteiten ook georganiseerd op locaties in de wijk, bij verschillende organisaties of op pleinen. Deze activiteiten worden grotendeels onder begeleiding van de coördinatoren van De Buurtzaak ontwikkeld en uitgevoerd en de bewoners die ze uitvoeren worden gesteund en gefaciliteerd door het team van De Buurtzaak. Hieronder een schema waarin de activiteiten die in 2023 zijn gepland in De Buurtzaak:

Wat	Frequentie	Aantal deelnemers	O.l.v. en i.s.m.
Yogalessen	Wekelijks	15 á 20	Mala Sardjoe
Computerles	Wekelijks	5	St Vooruit
Spelletjes en Taal activiteit	Wekelijks	8	Thuis in Amsterdam i.s.m. De Buurtzaak
Kookgroep 1	Wekelijks	15	O.l.v. N4N
Kookgroep 2	Wekelijks	20	O.l.v. N4N
Kookgroep 3	Wekelijks	15	O.l.v. N4N
Kookgroep 4	Wekelijks	20	O.l.v. Naziha Aouled
Hindilessen	Wekelijks, zondag	26	O.l.v. Siewdath Sardjoe
Zumbalessen Surinaamse vrouwen	Wekelijks, maandag	12	Mirna Ramautarsingh

St. Droomwevers: workshops voor kinderen	Wekelijks, woensdag	9	Buurtzaak/Henry Mildrow
Doorlopende inloop	Alle werkdagen	10-50	BZ
Lotgenoten, armoede/mantelzorg	Wekelijks, donderdag	15 – 20	Mala en Joan
Armoede debatten	Per kwartaal	50-100	De Buurtzaak en buurtbewoners (ervaringsdeskundigen in armoede)
Buurtpanel Wij Zijn de Wijk	4 x per jaar	10-20	Buurtbewoners i.s.m. gebiedsteam, politie e.d. o.l.v. team BZ
Vergadering regiegroep	Maandelijks	8	7 buurtbewoners en medewerker BZ
Community diners	4x per jaar	50	Telkens door een ander organisatie of bewonersgroep georganiseerd
Spelletjesmiddag	Wekelijks	8	Olv Joan, vrijwilliger BZ
Wandelclub	Wekelijks, donderdag	6	Team Sportservice – BZ
Linkse Liefde, politiek café	Maandelijks	20	O.l.v. bewoners en
Concert voor Nieuwkomers (taal leren via kleinkunst)	4x per jaar	15	O.l.v. team De Buurtzaak i.s.m. Kleinkunst
Gouden Mannen	Wekelijks, maandag	8	O.l.v. Daadkracht
Ud-school	Wekelijks	6	O.l.v. Mehmet Polat
De Bundel, Wooncoöperatie Slotervaart	Maandelijks	10	O.l.v. jongeren uit Slotervaart
Repair café	Wekelijks in de Kaskantine		I.s.m. BZ
EC Westerlicht werkgroep	Maandelijks	20	
Spreekuur Westerlicht, energie	Maandelijks, dinsdag	10	I.s.m. Westerlicht
Buurtrestaurant Nour	Wekelijks, donderdag	30 per week	Naziha en team De Buurtzaak
Spreekuren Coöperatie samen aan de slag: Sollicitatie, rollenspelen, uitwisseling kandidaten in traject	Twee wekelijks	10 deelnemers	Door vertrek van de coördinator houden de leden afzonderlijk spreekuur voor eigen doelgroep.

Huiswerkbegeleiding	Wekelijks	15	Olv VoorUit
Vrijheidskoor, Turkse/Koerdische vrouwen uit Slotervaart	Wekelijks	12	Olv Haskar (buurtbewoner)
Activiteiten voor de Oekraïense vrouwen			Road of Hope

3.2.2. Kunst- en cultuur

Wanneer wij het in De Buurtzaak hebben over kunst en cultuur gaan we er van uit dat ieder mens, dus ook iedere Amsterdammer en inwoner van Slotervaart Noord een cultuurdrager is. Er is de afgelopen 15 jaar wereldwijd een ontwikkeling te zien in de diverse kunstdisciplines van autonoom naar maatschappelijk georiënteerd. Steeds meer kunstenaars en gezelschappen werken collectief volgens commoning principes. Zij zoeken niet alleen elkaar op, maar werken ook in co-creatie met de talenten en initiatieven van burgers. Zie bijvoorbeeld de recente editie van de Documenta kunstmanifestatie in Kassel. Deze bestond uitsluitend uit collectieven -voornamelijk niet-Westers- die op allerlei manieren hun licht lieten schijnen op sociale problematiek maar ook, in gemeenschap, op nieuwe scenario's voor de toekomst. Samen met lokale grassroots organisaties. De Buurtzaak is ingebed in en tussen diverse bewonersgemeenschappen en partnerorganisaties in Slotervaart en bij uitstek geschikt voor een gemeenschapsgerichte programmering.

Verschillende groepen die elkaar anders niet ontmoeten komen tijdens onze sociale en culturele evenementen en activiteiten samen. Kunst en cultuur is volgens SWSL geen apart domein maar vormt een onmisbare versterkende en verbindende draad in het weefsel van onze sociale wijkecologie die thema's als zorg, energie, groen, ondernemen, veiligheid, reiniging, eten en gezondheid via bewonersinitiatieven en maatschappelijke organisaties met elkaar verbindt.

Community Programming

In de Ru Paré Community is al vanaf de verbouwing sociaal/culturele community programming. De theaterzaal, die intercultureel is in verschillende betekenissen van het woord, heeft een uitnodigende sfeer. De ruimte straalt een gastvrijheid uit waarin bewoners uit verschillende culturen makkelijk samenkomen. Deze inrichting is tot stand gekomen samen met vele enthousiaste vrijwilligers waarvan sommige nog steeds bij ons werken. Met beperkte middelen roeien we voor culturele programming al jaren met de riemen die we hebben. Van hoogwaardige producties tot samenwerkingsverbanden met partnerorganisaties, buurtbewoners of sympathisanten die ons geen direct geld kosten. Soms met ad hoc financiering, soms op eigen kosten, soms in een samenwerking met gesloten beurzen. Het programma is noodgedwongen wisselend en hierdoor nog (te) veel incidenteel. Nu heeft De Buurtzaak een bij uitstek goede gelegenheid de potentie van de Ru Paré Community als cultureel huis (in de breedste zin van het woord) ten volle te benutten. Alle faciliteiten met pr en communicatie, zijn beschikbaar.

Vorig jaar hebben we als SWSL/De Buurtzaak 'community programming' als begrip geïntroduceerd – het betrekken van partners, buurtbewoners en sympathisanten in het samenstellen van onze

programming. Dit is iets wat we in het klein al doen, maar ook iets om over te reflecteren, te verkennen en om nieuwe stappen in te zetten. Met de community programming geven we mensen de mogelijkheid om evenementen en activiteiten te organiseren (als onderdeel van de culturele programming van De Buurtzaak). Het promoten van deze mogelijkheid en het betrekken van mensen is een constant proces. In 2023 willen we beginnen met maandelijkse community programming bijeenkomst, die deels functioneert als inloopspreekuur voor vragen en ideeën en als vergadering om de agenda van de volgende maand vast te stellen. Samenwerkingen opzoeken en het faciliteren van initiatieven van bewoners en partnerorganisaties doen we tussen alles door, maar er ligt altijd meer potentie en het blijft een constante uitdaging hoe dit efficiënt en structureel aan te pakken. We willen niet enkel hoogwaardige cultuur organiseren en faciliteren die geconsumeerd wordt. We willen ook mensen betrekken in het samenstellen van de maandelijkse culturele programming, door buurtbewoners te enthousiasmeren en door initiatief te faciliteren, als iemand bijvoorbeeld een filmavond wil organiseren, een discussiebijeenkomst, een spoken word optreden of een muziekavond.

Dit kost tijd en energie. Het betekent samenwerkingen aangaan met individuen of groepen die geen of weinig budget hebben, en die vaak weinig ervaring hebben met het organiseren van evenementen. SWSL helpt ze op gang met uitleg over de mogelijkheden, hulp bij productie, meedenken en brainstormen over inhoud en promotie. We wijzen mensen op de fondsen die ze kunnen aanvragen of stimuleren om een bewonersinitiatief in te dienen. Op die manier krijgen mensen de kans om hun talenten te benutten en te ontwikkelen, zelfs wanneer ze niet wisten dat ze die hadden. Het moet laagdrempelig zijn mét ruimte voor mislukking zonder dat daar allerlei consequenties aan vast zitten. We houden wel enige controle over wat voor evenementen we faciliteren. Het moet bij ons passen. Onze voorkeur gaat uit naar publiekelijk toegankelijke activiteiten en evenementen, die geen commercieel oogmerk hebben, emancipatoir zijn en bijdragen aan het realiseren van een inclusieve en sociaal rechtvaardige stad.

De community programming sluit aan op de in hoofdstuk 1 genoemde B.O.S. werkwijze en drie kernwaarden. Het ver-ge-meen-schap-pe-lijk-en van de programming en het solidair faciliteren van culturele initiatieven van bewoners versterkt de community building in heel Slotervaart Noord en kan weer leiden tot allerlei onverwachte spin-offs in het sociale domein. Belangrijk onderdeel van het succesvol maken van deze community programming is het samen ontwikkelen van een cultuur van wederkerigheid. Door bezoekers van culturele evenementen altijd aan te spreken als burger of partner in plaats van consument. Maar ook door het gevoel van eigenaarschap van De Buurtzaak en de Ru Paré Community te stimuleren. Eigenaarschap over wat er allemaal plaatsvindt op het podium én in het omliggende veld.

Reguliere programmalijnen

Uit allerlei opgebouwde netwerken komen er geregeld mooie initiatieven of mogelijkheden onze kant op. Soms kunnen we deze eenvoudig faciliteren en opnemen in onze agenda, soms gaan er vele telefoontjes of afspraken aan vooraf om alles af te stemmen, en soms is het een zeer intensieve samenwerking waarbij we inhoudelijk/productioneel meewerken aan het mogelijk maken van een evenement. Dit kost tijd en energie maar het leidt ertoe dat we met beperkte middelen een mooie en unieke maandelijkse agenda voor elkaar krijgen. Het is structureel werk waarvan de inzet soms pas jaren later tot een (onverwacht) sociaal resultaat leidt.

We kijken natuurlijk naar deze samengestelde programmering, die gedeeltelijk voortkomt uit wat we 'community programmering' noemen en reflecteren op wat er ontbreekt en wat we eraan kunnen toevoegen. Het liefst door het opzetten van een terugkomend evenement, waarmee je een routine opbouwt, en een eigen identiteit van dat programma. Hieronder beschrijven we een aantal belangrijke evenementen uit ons programma voor 2023.

Zondag Matinee Ru Paré – Er is geregeld muziek in de Ru Paré, maar dan vaak als aanvulling op een programma. Om die reden willen we een programmareeks die primair is gericht op muziek. We hebben echter geen geluidsdichte concertzaal en versterkte muziek laat in de avond is niet mogelijk vanwege de geluidsoverlast die dat zou veroorzaken. Daarom zondagmiddagconcerten. De gastheer van de reeks is Mehmet Polat. Tevens zorgt hij voor de programmering. Elk matinee zal er een andere gastmuzikant of ensemble zijn. De gast wordt geïnterviewd over zijn of haar muziekstijl en zal een live concert geven. Laagdrempelig en gratis toegankelijk zodat de verschillende bewonersgroepen samen kunnen genieten zonder dat inkomen een rol speelt en zich laten verrassen door iets wat ze nog nooit eerder hebben gehoord.

Revue de Paré – Revue de Paré bestond al in het verleden als hoogwaardig literair programma. De presentatie was toen in handen van Christine Otten (schrijver en ontwikkelaar van literaire events als Bijlmer Boekt en Noorderwoord). Na 2017 vond Revue de Paré enkel incidenteel plaats. Als onderdeel van het Nieuw-West Nieuw-Thuis project (met Buurtwerkplaats Noorderhof, ZID Theater en Vrouw & Vaart) hebben we Revue de Paré nieuw leven ingeblazen. Alle mogelijke kunstvormen passeren de revue en worden gepresenteerd in een avondvullend programma. Het is laagdrempelig voor publiek en performers en een podium voor nieuw talent uit Nieuw-West. Het komende jaar willen we verder met Revue de Paré en willen we deze 3 a 5 keer organiseren.

Terugkerende evenementen – Naast bovengenoemde programma's organiseren we terugkerende evenementen op voor ons belangrijke data. Op 8 maart (internationale vrouwendag), op 4/5 mei, op 17 oktober (de dag tegen armoede) en op 10 december (de internationale dag van rechten van de mens) programmeren we altijd een cultureel programma met gesprek en discussie. Zoals we gewend zijn als SWSL organiseren we op deze dagen altijd met onze partners. Op 8 maart met vrouwenorganisaties. Op 4/5 mei met partners en buurtbewoners. Op 17 oktober met bewonersinitiatieven rond noodhulp en armoede en op 10 december met migranten en vluchtelingenorganisaties.

Ru Paré Lezing – Onze naamgever Ru Paré was een voorbeeld van vanzelfsprekend engagement en actief burgerschap. Een voorbeeld dat wij graag levend houden in onze dagelijkse praktijk: niet verzaken waar het gaat om solidariteit en omzien naar de meest kwetsbaren in de samenleving. Om die reden zijn we begonnen met het organiseren van de Ru Paré Lezing, geïnspireerd op het leven en werk van Ru Maria Paré (1896-1972). In 2021 en 2022 hebben we deze Ru Paré Lezing uit eigen middelen georganiseerd. Een programma met naast de lezing ook muziek, eten en steeds een onthulling van een schilderij gemaakt door Ru Maria Paré. De komende jaren willen we hiermee doorgaan en jaarlijks twee Ru Paré Lezingen organiseren: op 5 mei (Bevrijdingsdag) en 10 december (Dag van de rechten van de mens). We nodigen een landelijke spreker uit over een onderwerp dat Nieuw-West aangaat en een co-referent uit Nieuw-West.

3.2.3. Samen Slotervaart Festival

Slotervaart is een wijk met veel actieve bewoners, sterke samenwerkingsverbanden en netwerken vanuit verschillende thema's. SWSL heeft al geruime tijd het idee om een evenement te organiseren in Slotervaart om al die actieve bewoners, initiatieven en netwerken met elkaar te verbinden. Er ligt veel kracht in de wijk en die kracht moeten we benutten. Het is belangrijk dat al die initiatiefnemers en impactmakers in de wijk elkaar kennen en elkaar weten te vinden, om zo nog meer samenwerking en complementariteit op te kunnen zoeken en elkaar te versterken. Daarom wil SWSL in 2023 het Samen Slotervaart Festival organiseren. Omdat Slotervaart een groot gebied betreft en we juist de kracht van de nabijheid willen belichten richten we ons bij het festival op Slotervaart Noord, waaronder de Jacob Geelbuurt en Overtoomse Veld. Het festival heeft de volgende doelen:

- Bewonersbetrokkenheid en mede eigenaarschap stimuleren: we verkennen en maken zichtbaar waarin en hoe we complementair zijn aan elkaar;
- Dat begint met elkaar leren kennen: we maken zichtbaar wat er gebeurt in de wijk rond verschillende thema's;
- Hiermee laten we de kracht van Slotervaart zien en vieren dat met elkaar!

Het festival moet uit de wijk en van de mensen zelf komen. Om dit zo goed mogelijk tot stand te brengen zal een programmateam van bewoners samengesteld worden die bijdragen aan het ontwikkelen en organiseren van het festival. Dit team van bewoners (initiatieven en -groepen) komt tot aan het festival een aantal keer bij elkaar om samen het programma vorm te geven en de juiste mensen erbij te betrekken. De thema's waar we in ieder geval op willen inzetten zijn de volgende:

- Kunst en cultuur
- Natuur
- Duurzaamheid & energie transitie
- Onderwijs
- Informele zorg
- Taal
- Schoon, heel en veilig

Dit is geen volledige lijst maar een begin van een overzicht dat zal groeien en waar nodig aangepast worden, zodat die thema's die bewoners van Slotervaart belangrijk vinden terugkomen op het festival. SWSL zal het programmateam begeleiden en penvoerder/budgetbeheerder van het festival zijn.

Het festival zal in het weekend van 14 mei plaatsvinden. We ontwikkelen een routekaart van open huizen in de wijk met een programma op elke locatie. Het programma wordt een mengelmoes van muziek, kunst en cultuur, sprekers, discussie, workshops, wandel- en fietstours en overige activiteiten die voortkomen uit het programmateam. Alle activiteiten gaan erom om elkaar (beter) te leren kennen, samenwerkingen op te zoeken en onze netwerken in Slotervaart samen te brengen, te verbreden en verstevigen.

We gaan uit van 150 deelnemers via de deelnemende partners en hun eigen publiek, 150 bezoekers uit de buurt en 150 van buiten Slotervaart (uit Nieuw-West en Amsterdam). Het festival duurt drie dagen zodat verschillende bewonersgroepen en initiatieven bereikt kunnen worden: vrijdagmiddag is voor professionals die deelnemen als locatie of uit werk komen, zaterdagochtend een programma

voor kinderen, zaterdagmiddag en -avond voor een breder gemengd publiek (de Ru Paré Community staat dan centraal) en zondagmiddag sluiten we af met kunst en cultuur. Er zal op verschillende momenten en locaties tijdens het programma eten verzorgd worden door de deelnemende locaties en in de Ru Paré.

Het proces dat we inzetten met het programmateam zullen we tijdens en na het festival doorzetten. De lessen die we leren gedurende de voorbereiding en het uitvoeren van het festival zullen we bijhouden en kijken hoe we kunnen groeien. De hoop is dat het Samen Slotervaart Festival een terugkerend evenement wordt waar jaarlijks al het moois van Slotervaart bij elkaar komt en nieuwe verbanden gelegd kunnen worden, en waar gedurende de voorbereiding initiatieven en groepen met elkaar in verbinding zijn. Daarmee draagt het Samen Slotervaart Festival bij aan een stevige sociale infrastructuur in de wijk.

Voor het organiseren en uitvoeren van het Festival Samen Slotervaart zullen we geen periodieke subsidie aanvragen bij de sociale basis. We schrijven hiervoor incidentele subsidies en fondsen aan.

3.2.4. Buurtrestaurant Nour

In de coronatijd hebben een aantal buurtbewoners in Slotervaart Noord een succesvol maaltijdinitiatief georganiseerd voor de meest kwetsbare bewoners in Slotervaart. Het initiatief was erg succesvol en heeft drie maanden geduurd. De kwetsbare bewoners die in coronatijd nog meer in armoede en eenzaamheid zijn geraakt hebben met genoegen gebruik gemaakt van dit succesvolle initiatief, waarbij gedurende drie maanden 30 bewoners elke week een warme en gezonde maaltijd hebben opgehaald. Via dit initiatief zijn enkele eenzame buurtbewoners nu vaste bezoekers van De Buurtzaak geworden.

Vanuit dit succesvolle initiatief is het plan ontstaan om een Buurtrestaurant en een Theetuin te starten in het Huis van de Wijk De Buurtzaak. Doel van dit initiatief is om de arbeidsparticipatie voor vrouwen uit Slotervaart te vergroten door op een laagdrempelige manier (werk)ervaring op doen met catering en hospitality. De planning was om twee ruimtes van De Buurtzaak te verbouwen tot professionele keukens en een theetuin. Voor de financiering van deze verbouwing hebben het Oranje Fonds en het stadsdeel Nieuw-West een bijdrage gegund. Het Oranje Fonds was erg te spreken over dit project en ook het stadsdeel vindt het initiatief belangrijk omdat het gaat om vrouwen die extra ondersteuning nodig hebben om werkervaring op te doen en uiteindelijk financieel onafhankelijk te zijn. Dit initiatief is helaas niet doorgegaan, omdat de GGD de Aula in gebruik heeft genomen als tijdelijke priklocatie voor Nieuw-West. De geplande verbouwing van de ruimtes voor de keukens en theetuin moet dus uitgesteld worden. Volgens onze accounthouder is doorschuiven van dit geld naar 2023 niet mogelijk. Van het Oranje Fonds kunnen we het toegekend bedrag nog even parkeren omdat er sprake is van overmacht. Als de GGD niet verlengt starten we met de plannen voor verbouwing om dit project door te laten gaan.

Ondanks dat de ruimtes nog niet zijn ingericht, heeft De Buurtzaak 6 vrouwen de ruimte geboden om stage te lopen. Een van de deelnemers is na haar stageperiode (van januari tot eind juni 2022 in de keukens van De Buurtzaak) een koksopleiding gaan volgen. Zij zat in de ziektewet en voor het UWV was een stage in een keuken voorwaarde voor het volgen van de koksopleiding. Deze deelnemer is

een inspiratie voor andere deelnemers om door te groeien naar een opleiding en vervolgens een betaalde baan. Voornemen is om in 2023 dit initiatief alsnog te realiseren.

3.2.5. Wij Zijn de Wijk, buurtpanel Slotervaart Noord

Wij zijn de Wijk is een buurtpanel dat sinds 2017 door De Buurtzaak wordt begeleid en gefaciliteerd. In de buurtpanel-overleggen zitten vertegenwoordigers van verschillende buurten verspreid over het gebied Sloterparkwijk: Jacob Geel, Johan Huizingalaan, Oostoever, Robert Fruinlaan en Hemsterhuisbuurt. Bewoners worden gemotiveerd en verleid tot bewonersparticipatie op de thema's "schoon, heel en veilig". In 2019 is daarnaast op verzoek van enkele sleutelpersonen en De Buurtzaak het thema "sociaal" toegevoegd. Naast bewoners zijn ook vertegenwoordigers van het wijkteam en de politie aanwezig bij het overleg.

De thema's zijn ook speerpunten uit de gebiedsagenda en vergen permanente aandacht. De buurtpanelleden doen dat ook. Ze zijn kritisch en scherp daar waar het gaat om zaken die niet zo goed gaan en als de signalen van de buurtbewoners niet serieus worden genomen gaan zij graag in discussie met de portefeuillehouder. Ook worden er buurtschouwen georganiseerd met aanwezigheid van de portefeuillehouder en een gebiedsteammedewerker. Afhankelijk van het thema worden soms ook professionals uitgenodigd om gezamenlijk te zoeken naar oplossingen voor problemen uit de wijk. Deze overleggen worden georganiseerd onder begeleiding van de Coördinator De Buurtzaak. Hiervoor worden jaarlijks 4 bijeenkomsten georganiseerd. Aan begeleiding, organisatie en aansturing worden dus in totaal 4 x 3 uren ingezet. De Wij Zijn de Wijk vergaderingen zijn in 2022 weer volop gestart en de ambitie voor 2023 is om 4 keer te vergaderen.

3.2.6. Bewonersinitiatieven

De Buurtzaak is een plek voor de buurtbewoners van Slotervaart, een leerschool waar bewoners hun ideeën en talenten kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Het is ook een vangnet én een springplank op het gebied van sociaaleconomisch en sociaal cultureel welzijn van bewoners. Iedereen is samen verantwoordelijk voor alles wat er wel en niet moet gebeuren in de wijk. Een gemeenschappelijk doel is dat bewoners mogelijkheden en kansen grijpen om zich te ontwikkelen en om solidair met elkaar te zijn. Naast de vele voorzieningen en netwerken binnen de Ru Paré zijn ook bewonersinitiatieven-budgetten belangrijke middelen waarmee bewoners hun ideeën kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Het aantal bewoners en groepen die een beroep doen op de middelen die beschikbaar zijn neemt steeds toe. De aanvragen variëren van taallessen tot lunches voor eenzame ouderen, vergroenen van de tuinen en publieke ruimtes, yoga voor senioren en workshops voor kinderen.

Bewonersinitiatieven leiden tot sociale binding met de buurt

De activiteiten die door bewoners en/of organisaties worden ontwikkeld en uitgevoerd zijn belangrijk als het gaat om inclusie, zorgen voor elkaar en invulling van een goede vrijetijdsbesteding. Zelfs in de richtlijnen van de subsidie is opgenomen dat de activiteiten door en voor buurtbewoners moeten zijn geïnitieerd en dat het geen commercieel doel heeft. Maar het moet vooral leiden tot het uitnodigen van nieuwe groepen bewoners die sociaal geïsoleerd zijn en voor binding zorgen tussen actieve en minder actieve bewoners.

Regiegroep De Buurtaak, Huis van de Wijk Slotervaart Noord

De bewonersinitiatieven worden beoordeeld door de zogenoemde regiegroep Slotervaart Noord. De regiegroep bestaat uit bewoners uit de wijk. Zowel de regiegroep als de bewoners die een initiatief aanvragen en deze ten uitvoering brengen, krijgen ondersteuning van en worden gefaciliteerd door medewerkers van De Buurtaak. De regiegroep van De Buurtaak is divers en is gevormd uit bewoners die veel kennis en inzicht hebben in de ontwikkelingen in Slotervaart Noord.

In 2022 is een aanvraag voor een bewonersinitiatief van boven de 5000 euro binnen gekomen. Aanvragen boven vijfduizend euro moeten door een bewonersvergadering worden behandeld, welke het Huis van de Wijk moet organiseren. Contact tussen de regiegroep en De Buurtaak coördinator over deze bewonersavond verliep niet goed, waardoor er bezwaren waren vanuit de regiegroep over deze vergadering. De planning is om na de zomervakantie met de regiegroep te zitten en de richtlijnen van bewonersinitiatieven gelden met elkaar door te nemen en het contact weer te herstellen. Hieronder een overzicht van de activiteiten m.b.t. buurtinitiatieven:

Wat	Frequentie	Aantal	O.l.v. en i.s.m.
Vergaderingen regiegroep BZ	12x	8	Coördinator De buurtzaak
Spreekuur voor bewoners/organisaties	Wekelijks inloopspreekuur (woensdagochtend) en op andere dagen op afspraak	2	Team De Buurtaak
Bewonersinitiatieven	Onvoorspelbaar	100/120	Individuele en georganiseerde bewoners; regiegroep; o.b.v. team De Buurtaak

3.3. Slotervaart programma

3.3.1. Introductie

Slotervaart is een stadsdeel met een diverse bevolkingssamenstelling en waar diverse georganiseerde bewonersgroepen actief zijn. In Slotervaart komt de laatste jaren steeds meer nieuwbouw bij en daarmee neemt het aantal bewoners ook steeds toe. Slotervaart kent ook buurten waar veel kwetsbare bewoners wonen en leven. Vooral in de buurten zoals, zoals Jacob Geelbuurt, Overtoomse Veld (Johan Jongkindbuurt) en Delflandpleinbuurt hebben veel bewoners te kampen met ernstige armoede en sociale uitsluiting. Deze armoede en sociale uitsluiting gaat vaak gepaard met geestelijke en lichamelijke gezondheidsklachten, eenzaamheid en laaggeletterdheid. Deze ongunstige situatie heeft een groot effect op de kinderen uit deze wijk, die zich niet optimaal kunnen ontwikkelen op school en daardoor minder gunstige toekomstperspectieven hebben. Hieronder volgt een uiteenzetting van de programma's die ontwikkeld en uitgevoerd worden voor Slotervaart om bovengenoemde kwesties aan te pakken; uiteraard met de B.O.S. werkwijze als uitgangspunt. De programma's onder deze paragraaf behelzen programma's voor Slotervaart breed.

3.3.2. Hulp in de Buurt (HiB)

Het spreekuur in 2022

Hulp in de Buurt (HiB) is een informeel zorgprogramma (2 x p.w. inloopspreekuur in het Huis van de Wijk en 1 x p.w. in het buurtcentrum in de Jacob Geelbuurt) dat omziet naar de (kwetsbare) ander. We bieden een luisterend oor, fungeren als wegwijzer in het doolhof van voorzieningen, nemen de tijd en hebben geduld om samen praktische zaken aan te pakken zoals het invullen van een formulier of het lezen en zo nodig vertalen van de post van instanties. De bewoners die deze informele zorg bieden functioneren als vertrouwenspersonen, vroegsignaleerders en toeleiders naar reguliere vormen van welzijn en zorg en werken daarbij vaak – vanwege de inzet op samenredzaamheid – preventief. Dit programma is complementair aan de reguliere hulpverlening in zorg en welzijn.

We zetten ons niet alleen in voor ons eigen spreekuur; een belangrijk aspect is om contact met de andere informele zorgaanbieders/spreekuurhouders te leggen en onderhouden om ervoor te zorgen dat we van elkaar kunnen leren en samen kunnen groeien. Eerste helft van het jaar bestond voornamelijk uit kennismaking en vertrouwen opbouwen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk spreekuur/koffieochtend in samenwerking met stichting ADE, ROAD of HOPE, ATKB en een actieve buurtbewoonster die bewoners verder helpt met de stadspas.

De laatste periode zien we de vragen rondom een aantal specifieke onderwerpen stijgen; de energieprijzen en woningnood. Bij dit programma komen we over het algemeen bewoners tegen met een laag inkomen en deze bewoners wonen helaas ook vaak in slecht onderhouden huurwoningen. Vanwege de korte lijnen met Energie coöperatie Westerlicht en de FIXbrigade kunnen we direct praktische hulp bieden en afspraken maken voor bewoners om de hoge kosten enigszins te drukken. Bewoners die in woningnood zitten, zitten in het nauw en maken zich grote zorgen. Een oplossing zullen wij niet gauw bieden (al is het dit jaar wel twee maal gelukt!) maar een plek hebben waar iemand meedenkt en luistert naar de zorgen is zeer van belang.

Werkzaamheden buiten het spreekuur om

Wij hebben een sterke behoefte gezien onder de kleinere, en niet zo kleine, (in)formele zorgaanbieders rondom spreekuren om zich verder te ontwikkelen. Dit omdat de vrijwilligers vaker wel dat niet geconfronteerd worden met ingewikkelde casuïstiek van de bewoners van Nieuw-West. Schulden, woningnood, zorgen om de energierekening, de weg naar een geschikte taalcursus of geschikt werk zijn voorbeelden waar de vrijwilligers zich voor hart maken. Een goede training is hiervoor noodzakelijk. Dit is fijn voor de bewoner, deze kan beter geholpen worden, maar ook voor de vrijwilliger zelf. Hoe stel je je grenzen en hoe kom je tot een heldere afspraak met mensen die door de bomen het bos niet meer zien. Deze training – cursus vertrouwenspersonen – bieden we aan onze vrijwilligers aan in samenwerking met ervaren trainers van de Vrijwilligersacademie. Binnen het (in)formele zorgnetwerk hebben wij een oproep uitgezet naar vrijwilligers en professionals om zich aan te sluiten bij deze training. Hier is zo goed gehoor aan gegeven dat we hebben besloten om er twee trainingen van te maken dit jaar (totaal 20 vrijwilligers en professionals uit de buurt). Wij sluiten niet uit dat hier meer trainingen op zullen volgen.

Omdat wij zulke korte lijnen hebben op het belangrijke onderwerp duurzaamheid en de energierekening vinden wij het ook belangrijk dat wij actief contact leggen met de (in)formele

zorgaanbieders; wij willen dat zij de kansen die er liggen op dit vlak, over kunnen brengen aan de bewoners uit de buurt.

Activiteiten en ontwikkelkansen voor 2023

Nu bewoners de weg weer weten te vinden (naar HiB), na corona, en er een stijgende lijn te zien is in bezoekers zouden we graag vier dagen in de week een inloopspreekuur houden voor bewoners uit de wijk. Met de toename van bewoners die bij de inloopsprekuren aankloppen, wordt de relatie met het Buurtteam nog belangrijker. In 2022 is stevig geïnvesteerd in deze relatie – ook in afstemming en samenspraak met andere informele spreekuren bij onder andere Road of Hope, SHE en N4N – met het Buurtteam, in 2023 willen we dat continueren. Daarom fungeert de HiB als wegwijzer (toeleider) naar de Buurtteams. Daar waar elders gesproken wordt over een Wegwijssalon, fungeert de HiB en andere initiatieven als warme toeleider.

De HiB fungeert in eerste instantie rondom problematieken die er in huis spelen maar bouwt ook vertrouwen op door bewoners terug uit te nodigen. Dit om vinger aan de pols te houden maar ook om interesses boven water te krijgen waar de bewoner positief tegenover staat. Dit willen we bekrachtigen door de bewoner te koppelen aan een leuke activiteit of andere bewoners uit de wijk.

Voor 2023 worden de uren van de coördinator HiB uitgebreid van 16 u naar 24 u. Deze uren behelzen de volgende taken:

- Van drie dagen spreekuur naar vier dagen in de week. Een constante factor is van belang. De coördinator blijft eindverantwoordelijk – en is dus ook aanwezig. Van di t/m vr spreekuur in de Ru Pare of Jacob Geel.
- Meer outreachend werk, onder andere in de Jacob Geelbuurt en bij de Knijptijzerpanden. Langs de deuren in gesprek gaan met bewoners werkt! In samenwerking, met andere organisaties/instanties om meerdere vliegen in een klap te slaan, nog beter (voorbeeld Eigen Haard, opknappen tuinen).
- Begeleiding van vrijwilligers; De gemeente Amsterdam weet ons te vinden als het gaat om leerstages. Meerdere aanvragen zijn bij ons neergelegd. Momenteel is er een dame bij ons aan het werk. Een andere vrijwilliger volgt de opleiding Social Work – en komt uit de buurt. Goede mensen vinden – uit de buurt – en hen te laten doorstromen naar bijvoorbeeld een buurtbaan, of ander betaald werk vraagt tijd en aandacht. Het loont om tijd te steken in de zoektocht naar mensen met kennis van de buurt en sociale kaart.
- In samenwerking met Eigenwijks willen we meer plek bieden aan stagiaires. Een goede stageplek is belangrijk voor de ontwikkeling van studenten. Dit vergt wel begeleidingstijd.
- Onze rol als verbinder tussen de informele zorg aanbieders wordt gewaardeerd. Hier willen wij mee door gaan. HiB gaat in de toekomst de functie van een wegwijssalon (toeleiding naar Buurtteam) vervullen. In de praktijk vervult HiB deze functie al, maar in aanloop naar 2023 zal dit verder worden ontwikkeld en vormgegeven.
- Onder andere met cursussen vertrouwenspersonen en deskundigheid-bevorderende meetings en reflectie en intervisie samenkomsten.

Kansen voor HIB in Wildeman

Er hebben zich twee bewoners aangemeld voor de cursus vertrouwenspersonen, woonachtig in Osdorp. In eerste instantie willen zij mee lopen in Slotervaart – maar dichterbij huis een spreekuur

runnen, hebben zij zeker oren naar. Ook heeft de community builder nog zeven namen doorgegeven van personen die geschikt zouden zijn om een bijdrage te leveren aan een spreekuur. Start inventarisatie behoefte:

- WShare
- WOON
- Buurtteam
- Theetuin
- Zorgnetwerk
- Vrouw en Vaart
- Studiezalen

De Wildemanbuurt is een ontwikkelwijk en het is bekend dat er bewoners wonen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Een korte rondgang bij studiezalen leert dat vrijwilligers en professionals daar overgevraagd worden. Hulp in de Buurt kan hier een uitkomst zijn. SWSL zet in op coördinatie van 16 u p.w. en 2 x inloopspreekuur.

Samengevat

Trainingen + intervisie	<ul style="list-style-type: none"> • Voor alle nieuwe spreekuurhouders verplicht: de training 'Vertrouwenspersoon'. • Vervolgtraining 'Aspirant ervaringsdeskundige' voor selecte groep • Deskundigheidstrainingen nog in te vullen afhankelijk van hulpvragen en belangrijke thema's
Aantal vrijwilligers	+/- 8 spreekuurhouders
Spreekuren per week	4 dagdelen per week open inloop en overige dagen op afspraak.
Aantal contactmomenten met participanten pw.	20 – 25
Toeleden van buurtbewoners naar organisaties/plekken	SEZO, OKT, juridisch loket, Spuistraat 10 advocaten, Buurtteam, verschillende buurtinitiatieven.
Lokale partners, borging HiB	<ul style="list-style-type: none"> • JaComenius, Jacob Geel wijktafel o.l.v. gebiedsmakelaar, • Buurtteam • Buurtpanel 'Wij zijn de Wijk' • Scholen in de wijk
Organisatie en personele inzet	Coördinator: 0,66 fte – 24 u op basis van cao 8.8
Trainingspartner vrijwilligers	Vrijwilligers Academie
Informele spreekuurhouders	Stimuleren afstemming en samenwerking tussen de verschillende informele inloopsprekuren van de wijkpartners.

3.3.3. Informeel Taalaanbod: 'Taal de Sociale Basis'

Sinds 2019 organiseert SWSL samenkomsten met de Informele Zorg initiatieven die ervaring hebben met het organiseren van informele taallessen ten behoeve van eigen achterban. Het doel van deze

activiteit, genaamd Taal de Sociale Basis, is om te verkennen hoe informele taalaanbieders in Slotervaart elkaar vanuit wederzijdse behoeften en erkenning kunnen versterken, maar ook hoe formeel en informeel met elkaar kunnen samenwerken (complementair, $1 + 1 = 3$). Tevens komt aan bod hoe informeel-formeel beter samen kunnen werken vanuit principes van gelijkwaardigheid en wederzijdse erkenning in co-creatie. Gedurende deze samenkomsten stelden wij vast dat de wil tot intensievere samenwerking, zoals in september 2019 tot uitdrukking gebracht, nog steeds geldt. De deelnemende partijen waren: Nisa for Nisa, Stichting Ade Eritrea, Road of Hope, Stichting Home Empowerment, Tituskapel, De Buurtschool, Cultura Nederland, Stadsdeel, Startpunt (sinds 2020), Leer en Leef (OBA), Combiwel Slotervaart Zuid (Anker), Huizingaschool (brugfunctionaris), Leendert Pot (film maker) en Huis van de Wijk De Buurtzaak. In 2020 is een werkgroep ingesteld, bestaande uit Tituskapel, de Buurtschool en SWSL die een plan van aanpak heeft opgesteld waarin de wensen, signalen en ambities van de informele taalaanbieders zijn opgenomen. Een belangrijk uitgangspunt is hoe wij, in stappen, de verbinding tussen formeel en informeel willen realiseren, met korte en lange termijn doelen. De korte termijn doelen betreffen: de wens om als informele taalvoorziening in Slotervaart met elkaar verbonden te zijn, het vaststellen van een gemeenschappelijke agenda en de ambitie, als informele taalaanbieders in Slotervaart te zoeken naar meer manieren om elkaar te versterken met de kennis, de informatie en materialen die we hetzij al in huis hebben of samen naar op zoek gaan. Onze lange termijn doelen betreffen o.a. elkaar te helpen versterken en bevorderen van de samenwerking tussen informele als formele voorzieningen (Toptaal). Tot op heden zijn wij bezig om die korte en lange termijn doelen te realiseren.

Samenwerking, afstemming Taalpunt en andere initiatieven in Nieuw-West

Met Taalpunt heeft SWSL afgesproken beter met elkaar af te stemmen en samen te werken. Dit was nodig omdat er misverstanden waren over de verschillende rollen en taken. We hebben met elkaar helder gemaakt dat Taalpunt opdracht heeft om in Amsterdam Nieuw-West brede bijeenkomsten te organiseren en dat het taalprogramma van SWSL vanuit het B.O.S. principe is geïnitieerd; dat het taalprogramma van SWSL is ingericht om na te gaan hoe en met wat de vrijwilligersorganisaties die informele taallessen aanbieden elkaar kunnen ondersteunen en versterken op Slotervaart niveau. Ten tweede is de ambitie dat wij in Slotervaart een gemeenschappelijk platform ontwikkelen om afstemming en samenwerking met formeel te realiseren en/of te verbeteren.

Naast het taalprogramma op Slotervaart niveau is SWSL ook een partner op Nieuw-West niveau in een samenwerking met Leer en Leer!, VCA, Eigenwijks, SWSL, Cybersoek, en de ambtelijke organisatie Sociale Basis Nieuw-West. Hiermee willen wij bijdragen aan een goede fysieke infrastructuur, efficiënte plaatsing van deelnemers en vrijwilligers en aansluiting op het formele aanbod via Startpunt.

Voornemens 2023

In 2023 gaat SWSL door met het ondersteunen, versterken en faciliteren van de informele taalaanbieders in Slotervaart. De focus ligt hierbij op kennis-, ervarings- en informatie-uitwisseling tussen de taalcoaches en op de invulling, afstemming en samenwerking tussen formele en informele taalaanbieders. Toptaal, gevestigd in Ru Paré, verwijst bijvoorbeeld deelnemers naar informele taalaanbieders en andersom. In 2023 blijft het team De Buurtzaak de vrijwilligersorganisaties die informele taallessen organiseren ondersteunen.

Hieronder samenvattend de geplande activiteiten Informeel Taalaanbod voor 2023:

Wat	Frequentie	Aantal	O.l.v. en i.s.m.
Ondersteunen en faciliteren van coaches en informele taalaanbieders (helpen met zoeken naar vrijwillige docent en vergoeding van de docenten enz).	10	5	Team De Buurtzaak
Netwerkbijeenkomst (met alle taalaanbieders (coördinatoren) Slotervaart, Leef en Leer, Toptaal enz.	4x	10	Taalpunt, Leef en Leer!, VCA, Eigenwijks, SWSL, Cybersoek.
Werkgroep uitvoering Plan van aanpak	6	4	SWSL

3.3.4. Samen Leren in de Wijk Slotervaart

Samen Leren in de Wijk Slotervaart is een intensieve samenwerking tussen SWSL, drie scholen die zijn aangesloten bij Stichting Westelijke Tuinsteden en vijf wijkpartners. Het initiatief is ontstaan naar aanleiding van de onderwijsstaking die in december 2019 plaatsvond waarbij “de Week van Onderwijskwaliteit (WOK)” werd georganiseerd. Het doel van de WOK week was na te denken over de uitdagingen van het basisonderwijs. Een van de uitkomsten was het plan om een structuur in te richten waarin wijkprofessionals – onder didactische en pedagogische verantwoordelijkheid van de basisscholen – betrokken worden bij het onderwijsprogramma tijdens en na schooltijd, op school en in de wijk. Hierna is de pilot Samen Leren in Slotervaart opgezet.

Inmiddels gaan we ons vierde jaar in met het oprichten, vormgeven en uitvoeren van Samen Leren in Slotervaart. Eind 2020 zijn de vijf wijkprofessionals aangesloten. Dit zijn de Kaskantine, Buurtwerkplaats Noorderhof, Bakkerij de Eenvoud, ZID theater en Olympia Circus. Er is een ambitie en bijbehorende doelstellingen opgesteld:

Ambitie

We willen alle kinderen een vertrouwde en samenhangende leef- en leeromgeving bieden:

- waarin alle kinderen erbij horen, ze hun nieuwsgierigheid maximaal kunnen benutten en zich maximaal kunnen ontwikkelen;
- die uitnodigt om te leren en te investeren in eigen ontwikkeling én omgeving;
- waarbij een intensieve en duurzame onderlinge samenwerking tussen school, ouders en maatschappelijke partners in de wijk nodig is.

Doelstellingen

Om de ambities te bereiken:

- maken we de kinderen wegwijs in hun wijk en begeleiden we ze in hun leren;
- stimuleren we eigenaarschap, leiderschap en nieuwsgierigheid;
- organiseren we samen leerervaringen en ontwikkelen zo werkende weg een wijkcurriculum. We vormen daarmee met ouders, wijkpartners en scholen in Slotervaart een duurzame leergemeenschap.

De Pijlers

Ondanks de coronacrisis heeft de samenwerking tussen de basisscholen, wijkpartners en SWSL geresulteerd in drie deelprogramma's die in 2020 van start zijn gegaan. Eind 2021 is daar een vierde bijgekomen en in 2022 zijn we met een vijfde programma begonnen. Deze deelprogramma's zijn de pijlers van het samenwerkingsverband.

1. De eerste pijler betreft "Onderzoekend Leren" welke tijdens schooltijd plaatsvindt. In blokken van 6 weken gaan bovenbouwklassen van de drie basisscholen (per school 1 klas) naar de wijkpartners om daar een programma te volgen. Dit programma wordt ontwikkeld door de wijkpartners zelf, waar nodig ondersteund door leerkrachten van de scholen. In het eerste jaar zijn er 2 pilot blokken uitgevoerd, in 2021 en 2022 in totaal vijf. In 2023 zullen er weer drie blokken uitgevoerd worden.
2. De tweede pijler betreft het mentoraat. Tijdens de coronacrisis en bij de sluiting van de basisscholen bleek al snel dat veel kinderen onder de radar bleven. In een kort tijdbestek is vanuit Samen leren in de wijk een mentoraat ingericht waarbij bewoners van Slotervaart werden gekoppeld als mentor aan een of meerdere kinderen waarover de schoolteams zich (ernstig) zorgen maakten. Doordat na de corona crisis alle huiswerkbegeleiding en naschoolse activiteiten weer zijn opgestart bleek er minder behoefte aan het mentoraat vanuit Samen Leren. Deze vorm van ondersteuning is wel waardevol gebleken: mentoren hebben dingen gesignaleerd bij hun mentorkind of familie en dat via de projectleiding teruggekoppeld aan school. Hierdoor kon actie ondernomen worden die anders niet bekend was geweest. Het mentoraat blijft in 2023 beschikbaar voor kinderen die gebaat zijn bij ondersteuning uit de buurt.
3. De derde pijler betreft de Talentenfabriek. Dit is een vakantie programma (onderdeel van Midzomer Mokum) waar kinderen uit heel Slotervaart aan verschillende activiteiten kunnen meedoen die worden uitgevoerd door bewoners en professionals uit de wijk. De drie uitgevoerde edities van de Talentenfabriek waren een groot succes. In de zomer van 2021 is een vervolgstap gemaakt op de eerste editie waarbij de kinderen niet alleen bij de Ru Paré activiteiten konden volgen, maar ook op verschillende locaties in de wijk, zoals T Landje, Buurtwerkplaats Noorderhof, de Kaskantine en Olympia Circus. Tijdens de kerstvakantie van 2020 is ook een kleinschalig vakantieprogramma georganiseerd, naar aanleiding van (nog) een sluiting van de basisscholen i.v.m. Covid. In 2022 deden weer nieuwe locaties mee en hebben ruim 60 kinderen van 10 basisscholen uit Nieuw-West meegedaan. In 2023 zullen we weer een programma organiseren.
4. De vierde pijler van Samen Leren in Slotervaart draait om ouderbetrokkenheid. Het is een volgende stap in het samenbrengen van de wijk waar kinderen, scholen, professionals én ouders een belangrijk deel van uitmaken. In september 2021 is een start gemaakt met het verkennen en opzetten van deze pijler. Een medewerker van Nisa4Nisa, een belangrijke partner in de wijk, is aangesloten bij Samen Leren om deze pijler te trekken. We betrekken ouders bij het leren van hun kinderen, bij het aanbod van activiteiten in de wijk en bij het organiseren van activiteiten.
5. De laatste en nieuwste pijler van het samenwerkingsverband is het naschoolse activiteitenprogramma. Voor de zomervakantie 2022 is een pilot van 6 weken gedraaid. Hier hebben zich twee nieuwe wijkpartners aangesloten: Impuls (al 50 jaar een partner in Nieuw-

West) en Stichting Elements: een beginnende stichting in Slotervaart die zich wil inzetten voor kinderen. Eind 2022 wordt een tweede pilot gedraaid en in 2023 zullen we het programma verder uitrollen. We richten ons hierbij op kinderen die nog geen naschoolse activiteiten doen.

Bij alle pijlers van Samen Leren in Slotervaart wordt veel aandacht besteed aan proces, evaluatie en (door)ontwikkeling. Het doel is niet dat de kinderen of ouders een 'eindproduct' creëren maar dat ze bewust bezig zijn met de weg naar dat eindproduct of die eindopdracht. Er zijn vaste evaluatiemomenten bij elke pijler en tijdens drie studiedagen per schooljaar wordt gekeken wanneer volgende stappen worden gezet. De aangesloten partijen zijn nu bezig af te tasten of we een vervolgstap kunnen zetten in de samenwerking en een coöperatie kunnen vormen, zodat we niet meer tegen de belemmeringen van de verkokering van het systeem aanlopen en op andere manieren middelen kunnen aanvragen. We hopen voor het einde van dit jaar de coöperatie opgericht te hebben zodat we in 2023 de eerste stappen als juridische entiteit kunnen zetten.

In de afgelopen twee jaar is gebleken dat Samen Leren in Slotervaart een belangrijke bijdrage levert aan de leefwereld van de kinderen die hebben deelgenomen aan (een van) de projecten, én van volwassenen die een bijdrage leveren aan de projecten. Kinderen hebben andere kinderen, volwassenen en organisaties in hun wijk leren kennen wat bijdraagt aan een veilige en fijne leefomgeving. Daarnaast hebben ze nieuwe vaardigheden ontdekt en ontwikkeld bij de verschillende projecten. Soms hebben ze zich na een activiteit aangesloten bij een organisatie omdat ze de vaardigheden verder wilden ontwikkelen. De vertrouwensband die de kinderen met mentoren en wijkprofessionals zijn aangegaan heeft opgeleverd dat er persoonlijke problemen aan het licht zijn gekomen waar de betreffende school actie op heeft kunnen ondernemen. Samen Leren in Slotervaart heeft haar ambitie nog niet bereikt en heeft plannen om de verschillende projecten in 2023 verder te ontwikkelen en verbeteren. Daarom wil SWSL in 2023 bijdragen aan Samen Leren in Slotervaart middels de volgende inzet:

- I. Als onderdeel van de stuurgroep. Deze bestaat uit de directeuren van de drie basisscholen, een wijkpartner en een medewerker van de project coördinatie (van SWSL). De stuurgroep komt tweewekelijks bijeen en bepaalt de kaders, mobiliseert budgetten en bewaakt het financiële overzicht en geeft input op de zogenaamde studie (en ontwikkel) dagen waar alle betrokkenen van Samen Leren bijeen komen voor doorontwikkeling van het wijk curriculum.
- II. Als onderdeel van de Project coördinatie. De coördinatie van "Samen leren in Slotervaart" wordt in een tandemconstructie gerealiseerd. Dit tandem bestaat uit een medewerker vanuit de basisscholen (leerkracht van OBS de Toekomst) en een medewerker van SWSL/De Buurtzaak. De projectleiding draagt zorg voor de coördinatie van de uitvoering. De inbreng van de kant van SWSL is het ontsluiten van de "wijk". Voor het lesprogramma houdt dit in het mobiliseren van wijkprofessionals, organiseren en faciliteren van organisatie en evaluatie van het project. Daarnaast zit de projectcoördinator de ontwikkelteambijeenkomsten en de studiedagen voor en begeleidt en faciliteert deze.

Samengevat:

Wat	Rol	Toelichting
Stuurgroep deelname, directie niveau	1x Eindverantwoordelijkheid inhoud en financiën Aansturing project coördinatie	4 uur per week
Projectcoördinatie	Een van een duo. Verantwoordelijkheden: Stuurgroep, Talentenfabriek, wijkpartners betrekken, ontwikkelgroep begeleiden, bijeenkomsten organiseren en voorzitten	12 uur per week

3.3.5. Informatiekaravaan Gezondheid

Rondom het thema dementie is er een keten ingericht met als doel 1) het versterken van samenwerking en afstemming tussen sociale basis, buurtteams en zorg: tussen informeel en formeel 2) voorlichting over en daarmee preventie van dementie en het stimuleren van een gezonde leefstijl onder migrantengroepen in het bijzonder in Amsterdam Nieuw-West. Om deze twee doelen te realiseren, zijn de volgende twee acties gepland:

Informatiekaravaan

Volgens onderzoeken (zie Factsheet-cijfers, Alzheimer Nederland) neemt het aantal dementerenden toe. De reden hiervan is de vergrijzing van de bevolking. De inschatting is dat er een stijging van 260.000 in 2016 naar 520.000 mensen in 2040 zal zijn. Dat betekent ook een toename van het aantal dementerenden met een migratie-afkomst, met alle gevolgen van dien. Naar verwachting bestaat medio 2030 de herkomst van de ingezetenen van stadsdeel Nieuw-West, vooral bewoners met Marokkaanse, Turkse of overige niet-westerse achtergronden. Op tijd actie ondernemen wat betreft informatievoorziening en preventie is dus van groot belang.

Janneke van Zanden, accounthouder op “dementie” faciliteert en initieert in samenwerking met SWSL en Combiwel info-karavaan over dementie en gezonde leefstijl in Nieuw-West. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de informele zorgorganisaties, migrantenorganisaties in het bijzonder. De bijeenkomsten worden georganiseerd door de informele zorgorganisaties en zij worden daarin gefaciliteerd en ondersteund door SWSL en Combiwel. Deze actie is geëvalueerd en daaruit blijkt dat er veel behoefte is aan informatie over dementie. Er is namelijk veel onbekendheid over de ziekte. Een ander belangrijk signaal was dat wanneer migranten gezinnen te maken krijgen met dementie, ze vaak niet weten wanneer en welke zorginstellingen ze moeten inschakelen. Een derde conclusie was dat mantelzorgers die voor hun dementerende familielid zorgen erg overbelast zijn maar dat ze hun dementerende gezinslid niet willen laten opnemen, omdat de druk vanuit hun omgeving om voor hun ouderen te zorgen erg groot is. In 2023 gaan wij door met informatie-karavaan.

Versterking ketens rondom dementie

Het streven is om bewoners z.s.m. de juiste ondersteuning te kunnen bieden en om de bewoners te informeren over de ziekte en beschikbare zorg rondom dementie. In deze ketens zullen de Buurteams en Informele Zorgorganisaties een belangrijk rol spelen. De welzijnsorganisaties hebben hierin een ondersteunende en faciliterende rol. Deze ketens kunnen als voorbeeld dienen om in de

toekomst ook op andere thema's de samenwerking tussen sociale basis, buurtteams en zorg te realiseren.

In 2020 en 2021 is veel aandacht gegund aan het thema dementie, dat immers erg belangrijk is en gezien de verwachte toename op tijd actie vereist. In 2023 gaan wij deze samenwerking op dit thema, maar wellicht ook op andere thema's (eenzaamheid, gezondheidsproblematiek onder bepaalde doelgroepen enz.) voortzetten. Het is een mooie samenwerking, waarbij de welzijnsorganisaties, het stadsdeel en de informele zorginitiatieven op gelijkwaardige wijze, ieder vanuit eigen capaciteit, kennis en ervaringen actieplannen ontwikkelen en uitvoeren. Thema's voor 2023 zijn nog niet vastgesteld, maar het thema dementie zal sowieso terugkomen, wellicht in combinatie met andere onderwerpen. Er zijn ook activiteiten waarover nog gebrainstormd wordt, zoals het opzetten van een website dementie en mantelzorg in NW. Het idee is ook dat het iets zou zijn om dit onder BTO op te zetten in het kader van het versterken van samenwerking sociale basis-buurtteams. Hierover gaat SWSL, Combiwel, Eigenwijks en Janneke van Zanden overleggen.

Deze thematische vorm van samenwerking vergt voor SWSL uiteraard extra personele inzet. De uren die worden ingezet voor advies, inrichting van actieplan en operationalisering informatie-tour: 3 x 11 maanden= 33 uren voor hele jaar.

Hoofdstuk 4. Station Wildeman

4.1. Introductie

Op 1 oktober 2020 is een projectplan “Transformatie Station Wildeman” afgerond en ingediend bij het Europese subsidie bureau van de Gemeente Amsterdam (Kansen voor West, Efro). Even daarvoor, in september, is een huurovereenkomst gesloten met afdeling Vastgoed van de Gemeente Amsterdam. Een plan en een huurovereenkomst: een mooi begin.

Sinds september/oktober 2020 zijn de voorbereidingen ter hand genomen voor een grondige verbouwing van Station Wildeman en is het gebouw in gebruik genomen. Voor de verbouwing is een zogenaamde stuurgroep ingericht, bestaande uit de drie opdrachtgevers (Maatschappelijke voorzieningen, Vastgoed en Stadsdeel) en SWSL als gedelegeerd opdrachtgever. Daarnaast is er een projectgroep ingericht voor de afstemming van de praktisch-organisatorische zaken. Stuur- en projectgroep volgen een strak tijdsplan: oplevering van het vernieuwde Station Wildeman is voorzien eind december 2023.

Ondanks (!) de Stuurgroep lopen we op schema. Tegen de verwachting maar ook tegen de afspraken in, is in de Stuurgroep een periode geweest van achteroverleunen en afwachten. Hierdoor dreigde ernstige vertraging op te treden en gedoe over financiële afspraken. Met de tomeloze inzet van de opdrachtgever namens het Stadsdeel Nieuw-West is de boel weer vlot getrokken. Ondertussen is er een definitief ontwerp, zijn begrotingen herzien, is “Welstand” geïnformeerd, zijn omgevingsvergunningen en bestekken gereed om de aanbestedingsroutes in te gaan. Tevens is er een stevige financiële verantwoording ingericht om te kunnen voldoen aan de strenge verantwoordingseisen van het “Efro bureau”.

Met Station Wildeman als uitvalsbasis is ook in de Wildeman en omgeving een samenwerkend netwerk ingericht, bestaande uit bewonersgroepen, maatschappelijke organisaties en een vertegenwoordiging van enkele ambtelijke programma’s; de WeShare Coalitie (zie §4.3.1).

Station Wildeman kent helaas – vanwege achterstallig onderhoud – enige beperkingen bij het in gebruik nemen van het gebouw. Zo kan bijna 25 % van de beschikbare vierkante meters niet gebruikt worden vanwege het ontbreken van een ventilatie systeem (kelder). Met enkel een mechanische ventilatie moet enige voorzichtigheid betracht worden in het gebruik van overige ruimtes. De bezettingsgraad ligt daardoor lager dan 75%, wat de exploitatie er niet eenvoudiger op maakt. Station Wildeman heeft een maatschappelijke bestemming. Momenteel zijn TopTaal, Home Base (studiezuilen), Startpunt, Familieschool Het Talent, Fysiotherapie Osdorp, NIVON, fix brigade Nieuw West gevestigd in het gebouw. Wellicht dat met ingang van 1 oktober ook het projectteam van het Actiecentrum Veiligheid en Zorg zich gaat vestigen in Station Wildeman.

Ondanks alle beperkingen functioneert het gebouw als ontmoetingsplek, werkplek, laboratorium, locatie voor bewonersactiviteiten en natuurlijk als werkplek voor de diep maatschappelijk betrokken fysiotherapeuten van Fysiotherapie Osdorp.

4.2. Aan de slag in een bijzondere context

Station Wildeman staat midden in een zogenaamde “ontwikkelwijk”. Er is in de Wildeman en aangrenzende buurten sprake van een langdurige accumulatie van problemen en problematieken; in de wijk en onder bewoners. De geregistreerde werkloosheid schommelt rond de 25%. Een vierde van de bewoners heeft – langdurig! – een laag inkomen, zo laag dat ze tot de harde kern van arm Amsterdam behoren. Het gemiddelde opleidingsniveau is relatief laag terwijl de laaggeletterdheid relatief hoog is. Vele schuldenproblematiek, kinderen groeien relatief vaak op in arme gezinnen. Al met al niet om vrolijk van te worden.

Met additionele interventies – sociaal en fysiek – wordt getracht het tij te keren en de wijk en haar bewoners mee te kunnen nemen in de vaart der volkeren. Wildeman staat vooraan in het beleid om de hele stad van het gas af te krijgen. Dat betekent veel fysieke ingrepen aan woningen en openbare ruimtes. Op veiligheid, ondermijning en criminaliteit worden de nodige interventies gepleegd. De Wildeman staat bekend als een criminele hub met veel criminele netwerken. En dan is er natuurlijk de kwestie van de slechte staat van veel portiekwoningen. Een actiegroep “Sloop-Nieuwbouw” roert zich danig.

Op deze structurele kwesties wordt geïntervenieerd. Vooral ambtelijk en – bij huisvesting – in samenspraak met de woningbouwcorporatie Stadsgenoot. Ook zijn er kleine interventies en initiatieven die het tij in positieve zin keren. Het Talent tracht een familieschool te worden. De maatschappelijke plint van Notweg 32 wordt geprogrammeerd, De Ossestal – grenzend aan Station Wildeman – is door afdeling Vastgoed aangekocht (en weer verhuurd aan de carnavalsvereniging Osseknarren). Er wordt een gymzaal gepland op een plek die bewoners niet zien zitten. De woningbouwcorporatie overweegt Garage Notweg in de verkoop te doen. Ondanks alle interventies, op structurele en urgente problemen, en de daarachterliggende intenties, is er nog steeds sprake van cynisme en wantrouwen onder de bewoners. Het vertrouwen in grote spelers als Stadsgenoot en lokale overheid is flinterdun. Immers, de Wildeman is lange tijd aan haar lot overgelaten en verwaarloosd. Met alle gevolgen van dien.

Desalniettemin staan bewoners (vaak in collectief verband) en maatschappelijke, sociaal culturele organisaties ook in de actiestand. De inzet van bewoners, maatschappelijke en sociaal-culturele organisaties maakt duidelijk over welke potentie de wijk beschikt en dat het ambitie niveau hoog ligt. Geen window dressing acties of slappe hap veranderingen. De grote problemen moeten echt aangepakt worden. Een daadkrachtige structurele aanpak van structurele problemen vergt een lange adem maar vooral ook een afstemming en samenwerking tussen verschillende stakeholders: een integrale aanpak. Dus geen losse, ad hoc projectjes waarbij de projectmanagers en uitvoerders als passanten door de wijk trekken, langs elkaar heen werken – of erger nog – elkaar tegenwerken en bewoners (en hun maatschappelijke partners) enkel inspraak gunnen.

In deze context is het verheugend om te constateren dat het Masterplan Nieuw-West tendeert naar een belangrijke focus op de Wildeman en omgeving. Met een langdurige programmering en een gegarandeerd ontwikkel en uitvoeringsbudget zou het Masterplan wel eens kunnen bijdragen aan een echte kentering in de wijk en het creëren van kansen voor bewoners op onder andere fatsoenlijke huisvesting, een goede gezondheid en gelijke opleidingskansen.

4.3. Community Wealth building

Het is vanwege bovenstaande context dat SWSL niet enkel de opdracht heeft Station Wildeman te verbouwen, te beheren en te exploiteren: een belangrijk onderdeel van de opdracht is het bevorderen van het integrale werken in het gebouw zelf, maar vooral in de Wildemanbuurt (hierbij aangetekend dat Station Wildeman geen Huis van de Wijk is). SWSL levert dus geen klassiek buurtopbouwwerk en kan ook geen faciliteiten en m2 onder Huis-van-de-Wijk- condities aan bewoners, initiatieven en maatschappelijke partners gunnen. Om het integrale werken in en vanuit Station Wildeman te bevorderen, tracht SWSL een betrouwbare partner te zijn en consistent te werken aan een sociaaleconomische infrastructuur waarin:

- actief burgerschap wordt ontwikkeld en gestimuleerd;
- partners het als vanzelfsprekend ervaren om voorzieningen, faciliteiten, netwerken, kennis, (toegang tot) budgetten te delen (ver-ge-meenschappelijken);
- partners en stakeholders voortdurend zoeken naar met wat en waarin zij complementair aan elkaar zijn (1+1=3);
- de waarden van inclusiviteit, wederkerigheid en solidariteit leidend zijn en ook daadwerkelijk worden gepraktiseerd.

De uitwerking van de opdracht die SWSL in 2020 gegund is past in de traditie van “Community Wealth Building” zoals het genoemd staat in het coalitie akkoord 2022-2026. In deze traditie gaat het om een sociaaleconomische infrastructuur die voorziet in wat “brede welvaart” wordt genoemd (alle bewoners worden in hun essentiële behoeften voorzien) en die gekenmerkt wordt door een democratische structuur. In “Community Wealth” termen wordt de democratisch economische structuur gekenmerkt door:

- rechtvaardigheid in plaats van rechtmatigheid;
- circulariteit van middelen in plaats van extractie;
- insluiting in plaats van uitsluiting;
- ongelijkheid tackelen en voor komen in plaats van vergroten en achteraf repareren,
- collectieve (coöperatieve) vorm van eigenaarschap in plaats van individueel (privaat) eigenaarschap;
- samenwerking (delen) in plaats van concurrentie/competitie (toe-eigenen);
- directe zeggenschap en eigenaarschap van burgers in ontwerp en uitvoering van beleid, maatregelen en interventies in plaats van onteigening en degradatie van de burger tot klant en consument;
- leidend motief; gemeenschappelijke belangen in plaats van privé belangen.

In de volgende paragrafen beschrijven we met welke initiatieven SWSL vanuit Station Wildeman bijdraagt aan een solidariserende en democratiserende economische infrastructuur en de daarbij horende cultuur van integrale samenwerking.

4.4. WeShare Coalitie

In het voorjaar, nog voordat SWSL overstemming had bereikt met afdeling Vastgoed over een huurovereenkomst van Station Wildeman, vonden er workshops plaats met enkele maatschappelijke partners en bewoners(initiatieven) om een buurtaanpak te ontwerpen. Hoewel er een mooi plan is

ontwikkeld, is er geen financiering gevonden voor uitvoering van dit buurtplan. De teleurstelling was directe aanleiding voor de oprichting van de WeShare Coalitie. Van een tegenslag een kans maken. In 2021 is een start gemaakt met de Coalitie en eind 2021 werd er overeenstemming bereikt over hoe de partners in de Coalitie samen wil werken.

Maandelijks komt de Coalitie onder voorzitterschap van SWSL plaats. SWSL organiseert ook de backoffice en levert ondersteunende coördinatie. Een belangrijk doel van de WeShare coalitie is het afstemmen en samenwerken en wel op een manier dat bewoners om wie het gaat directe zeggenschap en eigenaarschap over problemen en oplossingen hebben. De agenda van de maandelijkse bijeenkomsten gaat om (a) informatie overdracht, (b) afstemming en (c) wat kunnen en moeten we samen doen.

Informatie overdracht is bepaald geen sinecure in de Wildeman omdat er heel wat loos is, er heel wat speelt en omdat er nogal wat stakeholders in het spel zijn. We informeren elkaar binnen de Coalitie over 'grote' onderwerpen zoals de stedenbouwkundige ontwikkelingen, de voortgang van het woon- en wensenonderzoek van Stipo of het beschikbare aanbod van arbeidsmarkttoeleiding of het dramatisch probleem van ziekmakende eenzaamheid onder oudere bewoners, maar ook om 'kleine' onderwerpen zoals een theetuin en een buurtactiviteiten app.

De agenda van de WESHARE Coalitie wordt daarnaast ingekleurd door het zoeken naar op wat en waarom we activiteiten moeten/kunnen afstemmen en hoe we dat doen. Bijvoorbeeld waar het gaat om informele zorg spreekuren onderling en deze spreekuren in relatie met het Buurtteam. Eigenlijk is dit voortdurend zoeken naar wat de ander aanvullend heeft en wat de ander mogelijkwijs van jou nodig kan hebben (wederkerigheid). Dit zoeken naar wat je complementair aan elkaar hebt verdiept de onderlinge verbindingen. Soms is het heel praktisch, bijvoorbeeld bij een cateringopdracht. Zo worden de "Wilde Chef" of de Spekta keuken van de Stadsboerderij Osdorp ingevlogen omdat bekend is dat je daarmee kansen helpt vergroten van bewoners (in leerwerk traject) op de arbeidsmarkt. Of zoals met het ontwikkelen van het logo van Station Wildeman. De expertise van een van een Coalitie partner is aangewend om samen met bewoners het logo te ontwikkelen. In het zoeken naar waar we complementair zijn, kan het zijn dat je ook de kwestie (probleem) van de ander leert kennen of dat je kansen voor je partner in de Coalitie ziet die eenvoudig te verzilveren zijn. Ter illustratie: vanuit SWSL is enige tijd gegund aan het ontwikkelen van het project YOU, Young United Osdorp met als resultaat een succesvolle fondswerving en een enthousiaste groep jongelingen die korte filmpjes maken over wat zij in de wijk leuk, nieuwswaardig of belangrijk vinden.

Het derde deel van de agenda gaat om gezamenlijke actie. Een voorbeeld in deze is het gezamenlijk organiseren van het officiële openingsfeest van Station Wildeman op 3 maart 2022 en het Wildeman Viert en Feest event van 10 september 2022. Gezien de ontwikkelingen, zie hiertoe 4.4. en 4.5, gaat dit agenda onderdeel steeds meer aandacht vragen.

Om de WESHARE Coalitie te ondersteunen is capaciteit en een activiteitenbudget onontbeerlijk. Het is daarom dat SWSL – bij het beëindigen van de detacheringsovereenkomst met in gang van 1 oktober 2022 – voor het jaar 2023 een financiële bijdrage vraagt voor een community builder. Dit ter ondersteuning van de WeShare Coalitie.

4.5. Samen “stad maken”, social design

In het jaar 2022 werden de voorbereidingen getroffen voor het social design programma in 2023 en een deel van 2024. Dit programma is onderdeel van het Europese Bauhausprogramma. The Beach en SWSL zijn in dit internationale stad-maken programma voor Amsterdam de contractpartners. Het initiatief, en daarmee het penvoerder en budgetbeheer, ligt bij partners in Kopenhagen. Aangesloten zijn naast Kopenhagen en Amsterdam stadsmakers uit onder andere Riga, Bologna en Milaan.

In 2022 is een architectuur ontwikkeld voor zogenaamde ontwikkel en leergroepen (OLG's) waarin bewoners samen ontwikkelen en leren met vertegenwoordigers uit maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers van organisaties en programma's uit het 'systeem'. Iedere OLG gaat aan de slag met een thema/uitdaging en functioneert semi-autonoom. Vanuit het social design programma wordt een beperkt budget ter beschikking gesteld maar ook ondersteuning; vooral waar het gaat om afstemming met andere OLG's en ontwikkelingen die buiten het social design programma plaatsvinden.

Zo kan op het thema “vreedzame wijk” een OLG ontwikkeld worden. Een initiatief dat intervenueert op openbare orde, veiligheid, overlast en (allerlei vormen van) criminaliteit. Dat de projectgroep Veiligheid, voortgekomen uit het actiecentrum Veiligheid en Zorg in Station Wildeman wordt gehuisvest, is een uitgelezen kans voor een samenspraak met bewoners(groepen) en leden van de WeShare Coalitie.

Op het thema “duurzaamheid en werkgelegenheid” is in september een eerste aanzet gemaakt voor een Ontwikkel en Leergroep “Duurzame Banen Tuin”. Hierin hebben vertegenwoordigers van verschillende stakeholders zitting; onder andere van de ambtelijke organisaties, de branche organisatie installatie industrie, maatschappelijke organisaties en bewonersinitiatieven (zie 4.5.).

Ook op thema's “zorg en eenzaamheid” kan een OLG gevormd worden. Of op het thema “gezondheid en bewegen”. Vanuit The Beach en SWSL worden samenkomsten georganiseerd waarin leden van de WeShare Coalitie worden uitgenodigd om samen OLG's in te richten op onderwerpen die voor de Wildemanbuurt en haar bewoners van belang zijn.

4.6. Duurzame Banen Tuin

Onderdeel van het transformatieplan Station Wildeman is het realiseren van een hub op duurzaamheid. In de verbouwingsplannen is voorzien van 340 m2 extra vierkante meters. Deze extra ruimte wordt geheel gereserveerd voor een hub voor startende sociale ondernemers in de energie transitie en bevorderen van lokale werkgelegenheid. Hoewel het verbouwde Station Wildeman eind 2023 wordt opgeleverd, gaan we nu aan de slag met een mogelijke programmering van de duurzaamheid hub.

We starten met een initiatief dat vooralsnog onder de werktitel “Duurzame Banentuin” verder wordt ontwikkeld. Doel van dit initiatief is om mensen met enige afstand tot de arbeidsmarkt ondersteuning te bieden bij het vinden van betaald werk in de energie transitie. Dit door leerwerktrajecten, interne en externe stageplaatsen en life coaching aan te bieden. Essentieel onderdeel van de planontwikkeling is de aansluiting met bestaande programma's op duurzame stad en duurzame banen.

In september 2022 is een start gemaakt met deze ontwikkelgroep. De verwachting is dat eind 2022 een programmaplan is afgerond en dat we begin 23 reeds van start kunnen gaan met de uitvoering binnen de mogelijkheden die er zijn in Station Wildeman en daarbuiten. Zo kan het wel eens zijn dat het initiatief van de FIXbrigade – als opstart – wordt uitgebreid als voorfase van de Duurzame Banentuin. Immers, de FIXbrigade heeft in haar functioneren beperkte voorzieningen nodig om uit te breiden en impact (bestrijding energie armoede en kansen op regulier werk realiserend) te hebben.

4.7. Buurthuiskamer in Station Wildeman

Er is een grote behoefte van de kant van bewoners om kostenvrij gebruik te maken van m2 in Station Wildeman. Het gaat hier om bewonersinitiatieven die van groot belang zijn voor de Wildeman maar niet de financiële middelen hebben, zoals de “Actiegroep Wildeman”. Ook bewonerscommissies, vve’s en bewoners van de Buurtgarage doen regelmatig beroep op ruimte in Station Wildeman. Daarbij is bij de ontmoetingsgroep senioren (onder begeleiding van Vooruit) en de Theetuin-bewoners behoefte aan een host. Helaas moet nee verkocht worden om de eenvoudige reden dat slechts een deel van de huurpenningen en de servicekosten gedekt worden met financiering vanuit het stadsdeel. Het resterende deel moet opgebracht worden uit de exploitatie van Station Wildeman (over 2022 wordt een tekort van 20K voorzien in de exploitatie van Station wildeman).

Door een Buurthuiskamer te realiseren in Station Wildeman, met een financiering van de kant van het stadsdeel, kunnen twee vliegen in een klap geslagen worden. Midden in de wijk wordt een permanente ontmoetings-, activiteiten en vergaderplek voor bewoners en hun initiatieven gerealiseerd. Door de Buurthuiskamer in zelfbeheer te gunnen, wordt een samenspraak tussen verschillende bewonersgroepen en hun initiatieven gestimuleerd. En SWSL krijgt hiermee de exploitatie rond. Het biedt tegelijkertijd een oplossing voor het huisvesten van de NIVON activiteiten.

Voor de goede orde, NIVON wordt door het stadsdeel gesubsidieerd, ook voor huisvesting. Evenwel is de huurovereenkomst met NIVO gebaseerd op hetgeen zij van het stadsdeel aan huisvestingssubsidie gegund wordt. Dat bedrag is beduidend minder dan de daadwerkelijke kostprijs (huisvesting en servicekosten) waardoor SWSL in haar exploitatie van Station Wildeman als sponsor van NIVON functioneert.

Ter voorbereiding wordt een beheergroep gevormd waarin bewoners functioneren. Deze beheergroep wordt in het najaar van 2022 gevormd en heeft de opdracht – met steun van de community builder van SWSL – een beheer- en programmaplan te maken. Voorwaarde is evenwel dat de huidige huurovereenkomsten met NIVON en Maria Edith Penida beëindigd (kunnen) worden. Daarover worden in de maand september en oktober gesprekken met de desbetreffende huurders gevoerd.

4.8. Activiteitenbudget

In 2021 heeft het stadsdeel een beperkt budget ter beschikking gesteld voor het ondersteunen van bewonersinitiatieven in en vanuit Station Wildeman. Voor het jaar 2022 is dat niet het geval geweest. Een activiteitenbudget is voor Station Wildeman onontbeerlijk; zeker als we een laagdrempelige voorziening willen zijn voor ambtenaren, professionals en bewoners. Dat betekent dat we gastvrijheid moeten kunnen betrachten door onder andere koffie en thee te kunnen serveren. Maar ook om de Theetuin-bewoners aan een activiteitenbudget te kunnen helpen. Een activiteitenbudget

is eveneens onontbeerlijk om de WeShare bijeenkomsten te kunnen cateren (elke maand met 20 a 30 personen) en om de organisatiekosten hiervoor te kunnen dekken. Het bestuur van SWSL heeft daarom voor 2022 uit eigen middelen een beperkt activiteitenbudget ter beschikking gesteld. Dit in de verwachting dat voor 2023 het stadsdeel voor een activiteitenbudget garant staat.

4.9. Community Builder

SWSL is de afgelopen twee jaren vermeld met een detachering van een medewerkster van de ambtelijke organisatie van het stadsdeel. Dat heeft over en weer veel winst opgeleverd. De door het stadsdeel gedetacheerde heeft vooral de rol van community builder vervuld. Niet door klassiek buurtopbouwwerk te verrichten maar door bij te dragen aan het inrichten van een samenwerkend netwerk opdat alle transitie waar de Wildeman mee te maken heeft (en krijgt) goed gecommuniceerd wordt naar bewoners en om bewoners in staat te stellen te kunnen anticiperen op al deze transitie (WeShare Coalitie). Daarnaast vervult de community builder een rol van verbinder en ondersteuner tussen bewonersinitiatieven onderling, met maatschappelijke partners en overheidsprogrammering. In die zin is de community builder een vliegwiel van vernieuwende initiatieven in de Wildeman.

Station Wildeman huisvest initiatieven en organisaties die er toe doen voor de Wildemanbuurt en haar bewoners. De community builder zoekt voortdurend mogelijkheden tot afstemming en samenwerking in en rondom Station Wildeman. Deze inzet heeft onder andere geresulteerd in het Theetuin initiatief waar inmiddels een heuse community gegroeid is.

De community builder heeft een fulltime functie en een belangrijke rol in de informatieoverdracht vanuit Station Wildeman en de WeShare Coalitie. Hij/zij onderhoudt de website, fb, instagram en de nieuwsbrief, daarnaast begeleidt de community builder vrijwilligers in Station Wildeman en bewonersinitiatieven die aldaar plaatsvinden. In 2023 zal de community builder zich naast deze taken acht uur in de week ook bezig houden met de ondersteuning van het social design programma. Deze uren worden vanuit dit programma gefinancierd.

4.10. Beheer, spelregels en openingstijden

Het beheerteam Station Wildeman bestaat uit een hoofdbeheerder (38 uur in de week) en een hoofd facilitaire dienst (8 uur in de week). Het team bestaat tevens uit beheerders die op vrijwillige basis in beheer en programmering meewerken als mensen die hun kansen op de arbeidsmarkt willen vergroten door in Station Wildeman een leerwerktraject facilitaire dienstverlening te volgen. Beheer beheert maar voert ook het klein onderhoud uit in het gebouw. Belangrijk accent op beheer is de gastvrijheid en veiligheid. Tevens draagt het beheerteam zorg voor receptie, schoonmaak en stuurt zij gastheren en gastvrouwen aan.

Ook het jaar 2023 zal hectisch zijn. Met het inhuizen van partners, het wegwerken van achterstallig onderhoud, het inrichten van een cultuur van wederkerigheid, het begeleiden van het ontwerp en verbouwingsproces van de tweede etage (Home Base) had het beheerteam in 2021 haar handen vol. Beheer stond in 2022 voor de klus om Station Wildeman in gebruik te houden voor in-gehuiste partners en bewonersinitiatieven terwijl de verbouwing gaande is. Dat gaat echt een klus worden. Zeker wat betreft het minimaliseren van de verbouwingsoverlast, de goede afstemming (veel werk aan communicatie) en het behoud van veiligheid en hygiëne.

De spelregels die in Station Wildeman gelden weerspiegelen de drie centrale waarden van SWSL.

- Omgangregels. Iedereen doet en telt mee in Station Wildeman, ongeacht achtergrond, levensovertuiging, sekse, opleiding, sociale status en seksuele geaardheid. We respecteren elkaar, benaderen elkaar in waarde en werken samen. Discriminatie, racisme en seksisme horen niet thuis in Station Wildeman.
- Vertrouwenspersoon beschikbaar. Er is in Station Wildeman een vertrouwenspersoon beschikbaar in de persoon van Stascha Nelis. Partners en bezoekers kunnen op basis van vertrouwen, privacy en geheimhouding ongemakkelijke onderwerpen melden en bespreekbaar maken.
- Hygiëne. In Station Wildeman worden hoge gesteld aan hygiëne. Als ruimtes zijn gebruikt worden deze schoon(!) achtergelaten. Een kwestie van mede verantwoordelijkheid van de kant van partners en gebruikers voor het goed en fatsoenlijk onderhouden van de collectieve voorzieningen.
- Maatregelen tijdens corona. In Station Wildeman hanteren we de corona voorschriften, gebruik van ontsmettende gel, vaak handen wassen, afstand behouden en (goed) ventileren. Dat laatste heeft extra aandacht omdat in Station Wildeman vooralsnog geen mechanisch ventilatiesysteem kent.
- Vierkante meters delen. Het delen van ruimtes en faciliteiten – ook die van inhuishouders (onderhuurders) worden indien mogelijk (in geval er geen programma plaatsvindt) gedeeld met bewonersinitiatieven die dan gratis en voor niets – met in achtneming van de spelregels – gebruik kunnen maken. Met een enkele onderhuurder worden hierover afspraken gemaakt op welke dagdelen de gehuurde ruimte beschikbaar is voor derden. Uiteraard met toezien van de kant van beheer.
- Delen van netwerken en kennis. Station Wildeman is geen bedrijf-verzamel-gebouw waar de inhuishouders (onderhuurders) enkel hun eigen ding doen en de anderen geen aandacht gunnen. Het beheer team stimuleert de wederkerigheid actief door partners intern en extern te verleiden en in staat te stellen de ander met nieuwsgierigheid tegemoet te treden, intensief kennis te maken en in die kennismaking na te gaan in wat, hoe er geruild (gedeeld) kan worden en/of samengewerkt in bestaande of nieuw te ontwikkelen initiatieven.
- In verband met veiligheid (en corona voorzorgmaatregelen) geldt dat voor activiteiten/events met meer dan 15 personen altijd een beheerder aanwezig moet zijn. Zijn de groepen groter dan 25 personen, dan moeten er twee beheerders aanwezig zijn. Waarvan een BHV-er.
- Een keer per jaar wordt een oefening “brandalarm” gehouden en is er een brandalarm protocol.
- Op gezette tijden worden een internpartner overleg Station Wildeman georganiseerd op initiatief van beheer. Dit voor de afstemming, het signalen van onderhoud, beheer en programmatische kwesties en kansen, afspraken in deze om kwestie te tackelen en kansen te verzilveren maar ook om de cultuur van wederkerigheid te bewaken en de onderlinge samenwerking te bevorderen.

Wel of geen huur factureren

Station Wildeman kent in-huis-partners die ruimtes onderhuren. Zij betalen naast de huur ook servicekosten. Bewonersinitiatieven uit de Wildeman (en directe omgeving) die niet gesubsidieerd worden, wordt geen huur in rekening gebracht maar wel het gebruik van de catering. Initiatieven en organisaties die subsidie krijgen danwel een andere inkomstenbron hebben, worden voor het gebruik van ruimtes en faciliteiten gefactureerd. Het huis van de wijk, Het Blommetje, kent de functie om voor alle bewonersinitiatieven – al dan niet gesubsidieerd – m2 en voorzieningen beschikbaar te houden.

Openingstijden

De reguliere openingstijden zijn doordeweeks van 08.30 uur tot 17.00 uur. In het weekend lopen de openingstijden van 10.00 tot 17.00 uur. Buiten deze uren wordt er voor beheer betaald, 17,50 per uur of het moet zijn dat degene die voor een activiteit buiten deze reguliere openingstijden, zelf een BHV-er ter beschikking heeft. In dat geval wordt er geen beheeruren gefactureerd.

Vertaald in totaal aantal uren op jaarbasis is Station Wildeman 3016 uren – met beheer – geopend en toegankelijk. Ook tijdens (school) vakanties blijven de deuren openstaan. Enkel op nationale feestdagen – zoals met Kerst – wordt de tent gesloten (maar blijft evenwel toegankelijk onder voorwaarde dat er BHV beheer beschikbaar is).

4.10.1. PR en Promotie

Bij het schrijven van dit werkplan wordt, geassisteerd door een trainee van de Gemeente Amsterdam, hard gewerkt aan het afronden van trajecten richting een logo, huisstijl en website voor Station Wildeman. Ook wordt voorzien in communicatie via een mailchimp nieuwsbrief, facebook en Instagram. Ook het schoolbord op de gevel wordt goed gebruikt om nieuwtjes en activiteiten te communiceren. En werken we graag met een artikel of persbericht in de Westerpost, Echo of Westkrant. Regelmatig verschijnen artikelen over Station Wildeman of haar partners in de Amsterdamkrant en de vernieuwingskranten die de stad uitgeeft in de buurt. Met deze diverse communicatiemiddelen kunnen we veel doelgroepen bereiken.